

RUSYA ÜLKE RAPORU

YÖNETİCİ ÖZETİ

1.8 trilyon dolarlık ekonomisi, 17 milyon km'lik yüzölçümü ve 144 milyonluk nüfusu ile Rusya Dünya'nın en büyük ekonomilerinden biri olarak karşımıza çıkıyor. Rusya barındırdığı çelişkiler ve potansiyeller ile pazara girmeden önce iyi okunması gereken bir ülke. Bu çelişki öyle bir boyutta ki, uzaya ilk insan göndermenin haklı gururunu taşıyan ülkede, nüfusun 27 milyonu yoksulluk sınırının altında yaşıyor.

Dünya siyasetinde etkili bir oyuncu konumunda olan Rusya, dış politikası sebebiyle uluslararası alanda zaman zaman sıkıntı yaşamaktadır. Ukrayna kirizine yönelik tavrı ve müdahalesi nedeniyle ABD ve AB'nin ekonomik yaptırımlarına maruz kalan ülke, son dönemde ekonomik olarak sıkıntı yaşamaktadır. 2009'daki küresel finansal krizdeki % 7, 8'lik daralmayı saymazsak Rus ekonomisi son on yılda, yıllık ortalama %4, 4lük bir büyüme performansı göstermektedir.

2015 yılının ilk çeyreğinde gelen bilgiler, yaptırımların Rus ekonomisine olan etkilerinin ağırlaştığı yönündedir. 32 milyar dolar civarındaki ticaret hacmimizin bulunduğu Rusya'nın mevcut ekonomik gidişatından en çok etkilenen ülkelerden biri Türkiye'dir. Nitekim Rus ekonomisinin kötü gidişatı, bu ülke ile olan ticaret rakamlarımıza yansımıştır. 2015 yılının ilk 4 aylık döneminde Rusya'ya olan ihracatımız geçen yılın aynı dönemine göre % 37, ithalatımız %13 dolayında azalma göstermiştir.

Rusya'da ev tekstili üretimi çok gelişmemiş olup tüketimin yüzde 90'dan fazlası ihracat ile karşılanmaktadır. 2014 yılında 1 milyar 127 milyon dolar ev tekstili ithalatı yapan Rusya buna karşılık 81 milyon dolar ihracat yapmıştır.. 2014 yılında 684 bin dolar ev tekstili ürünü satın aldığımız Rusya'ya 308 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirerek Rusya'nın ev tekstili tüketiminde en önemli tedarikçilerinden biri olmayı sürdürdük.

Ruble'deki ciddi düşüş, daralan ekonomi ve geleceğe yönelik artan belirsizlikler Rusya'ya yönelik risk algısını arttırsa da bu büyük ekonomi, doğru stratejiler ile pazara girildiğinde başarılı sonuçlar alma noktasında ciddi potansiyel barındırmaya devam etmektedir.

1. BÖLÜM

RUSYANIN GENEL DURUMU

- A. Ülkenin Kimliği
- B. Siyasi Yapısı
- C. Coğrafi Durumu
- D. Nüfus ve İşgücü yapısı
- E.Ulaşım
- G.İklimi

2. BÖLÜM

EKONOMİK YAPI

A. SEKTÖRLER

1. Tarım ve Hayvancılık
2. Sanayi
3. Madencilik
4. İnşaat
5. Turizm
6. Perakende Sektörü
7. Bankacılık

3. BÖLÜM

GÜNCEL EKONOMİK DURUM

A. ÜLKEDE İŞ KURMA MEVZUATI

B. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

1. Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

C. DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ

1. Rusya'nın Son üç Yıllık Dış Ticaret Dengesi
2. Rusya'nın Son Dört Yıllık İthalat İstatistikleri
3. Rusya'nın Son Dört Yıllık İhracat İstatistikleri

4. BÖLÜM

TÜRKİYE-RUSYA FEDERASYONU EKONOMİK VE TİCARİ İLİŞKİLERİ

A.RUSYA İLE TÜRKİYE ARASINDAKİ DIŞ TİCARET DENGESİ

B. RUSYA FEDERASYONU İTHALAT GÜMRÜK VERGİSİ ORANLARI

1.Genelleştirilmiş Preferanslar Sistemi (GPS)

5. BÖLÜM

RUSYA'DA EV TEKSTİLİ SEKTÖRÜ

A.RUSYA'NIN EV TEKSTİLİ İHRACATI

B. RUSYA'NIN EV TEKSTİLİ İTHALATI

C.TÜRKİYE'NİN RUSYA'DAN EV TEKSTİLİ İTHALATI

D.TÜRKİYE'NİN RUSYA'DAN EV TEKSTİLİ İHRACATI

ÜLKENİN KİMLİĞİ

- Devletin Adı Federasyonu Rusya
- Başkent Moskova
- Yüzölçümü km² 17.075.000
- Nüfusu 143.700.000
- Dil Rusça
(Federal birimlerde 27 diğer dil de resmi statüdedir)
- Para Birimi Ruble
- Yönetim Biçimi Federal Yarı Başkanlık Sistemli Cumhuriyet
- Devlet Başkanı Vilademir Putin
- Başbakan Medvedev Dimitri
- Büyük Kentler Moskova, St. Petersburg, Novosibirsk, Ekaterinburg ve Nijniy-Novgorod, Samara , Omsk, Kazan, Çelyabinsk

Etnik Yapı

Rus (%80,9), Tatar (%3,87), Ukraynalı (%1,4), Başkurt (%1,15), Çuvaş (%1,05), Çeçen (%1,04), Ermeni (%0,86) ve diğer (%9,73).

Rusya'da yaşayan Türk soylu halkların başlıcaları: Tatarlar, Başkurtlar, Azeriler, Özbekler, Kırgızlar, Çuvaşlar, Tuvalar, Altaylar, Yakutlar, Karaçaylar, Balkarlar, Kumuklar, Nogaylar ve Ahıska Türkleri.

Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar

Birleşmiş Milletler, Avrupa Konseyi, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı, Dünya Ticaret Örgütü, Avrasya Ekonomik Birliği, Bağımsız Devletler Topluluğu, Şanhay İşbirliği Örgütü, Ortak Güvenlik Anlaşması Örgütü, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü, Asya'da İşbirliği ve Güven Arttırıcı Önlemler Konferansı, Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği, Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı

SIYASİ YAPI

Haziran 1991 yılında, Boris Yeltsin aynı yılın Aralık ayında bağımsız Rusya Federasyonu haline gelecek olan Rusya Sovyet Federatif Sosyalist Cumhuriyeti Devlet Başkanlığı'na seçilerek Rus tarihinde doğrudan seçilen ilk lider oldu. Sovyetler Birliği sırasında ve dağıldıktan sonra ABD ve IMF tarafından tavsiye edilen özelleştirme ve piyasa ve ticaretin serbestleştirilmesi de dahil olmak üzere "şok terapi" çizgisinde radikal değişiklikler^[76] içeren geniş kapsamlı reformlar yapılmıştır. Ancak tüm bunlar büyük bir ekonomik kriz ile sonuçlanmış olup 1990-1995 arasında GSYİH ve sanayi üretiminde %50 düşüş meydana geldi.

Özelleştirmeler ile birlikte işletmelerin kontrolü büyük ölçüde devlet kurumlarından hükümet ile bağlantıları olan bireylere kaymıştır. Çoğu yeni zengin milyarlarca nakit parayı taşıdı ve ülke dışına büyük bir sermaye kaçıışı gerçekleştirdi. Ekonomik sorunlar sosyal hizmetlerin çöküşüne neden oldu ve ülkede doğum oranı aniden düşerken ölüm oranı ise hızla yükselmiştir. Sovyetlerin son yıllarında %1.5 olan yoksulluk seviyesi 1993 ortalarında %39-49'a çıkmıştır. 1990'lı yıllar, yaygın yolsuzluklar, kanunsuzluklar ve suç çeteleri ile şiddet suçunun yükselişi olarak görülmüştür.

1990'larda Kuzey Kafkasya'da yerel etnik anlaşmazlıklar ve ayrılıkçı İslamcı ayaklanmalar şeklinde birçok silahlı çatışma yaşanmıştır. 1990'ların başında Çeçen ayrılıkçılar bağımsızlık ilan etmesi sonucunda isyancı gruplar ile Rus ordusu arasında çatışmaların olduğu kesintili gerilla savaşı yaşanmıştır. Özellikle Moskova tiyatro rehine krizi ve Beslan rehine krizi gibi sivillere yönelik terör saldırıları yüzlerce kişinin ölümüne neden oldu ve dünya çapında dikkat çekmiştir.

Rusya, Sovyetler Birliği'nin dağılışı sırasında nüfusunun yarısı kadar olmasına rağmen Sovyetler Birliği'nin dış borçlarını üstlenmiştir. Yüksek bütçe açıkları 1998 Rusya mali krizine ve GSYİH'in düşüşüne neden oldu. 31 Aralık 1999 tarihinde Devlet Başkanı Yeltsin beklenmedik bir şekilde istifa etti ve yerine daha sonra 2000 yılındaki başkanlık seçimlerini kazanan Başbakan Vladimir Putin'i atadı. Putin halen devam etmesine rağmen Çeçen ayrılıkçılarının isyanını büyük ölçüde bastırdı. Yüksek petrol fiyatları ve başlangıçta zayıf olan para birimi iç talebin yükselmesini, tüketim ve yatırımlar ile ekonominin dokuz yıl büyümesini, yaşam standartlarının ve Rusya'nın dünya sahnesindeki etkisini artırmasını sağladı. Putin başkanlığı sırasında yapılan birçok reformlar genellikle Batı ülkeleri tarafından anti-demokratik eleştirilse de, Putin'in liderliğinde düzen, istikrar ve ilerlemeye dönüş Rusya'da kendisine yaygın hayranlık kazandırdı.

2 Mart 2008 tarihinde, Dimitri Medvedev Rusya Devlet Başkanı seçilirken, Putin Başbakan olmuştur. Putin, 2012 başkanlık seçimlerinin ardından başkanlığa geri döndü ve Medvedev de Başbakan olarak atandı.

Yönetim

Rusya Anayasası'na göre, ülke federal yarı başkanlık sistemli cumhuriyet olup Başkan, devletin başı iken; Başbakan, hükümetin başıdır. Rusya Federasyonu çok partili temsili demokrasi ile yönetilmekte olup, federal hükümet 3 temel erkten oluşur;

Yasama: Çift meclisli olan Federal Meclis, 450 üyeden oluşan Devlet Duması ile 166 üyeli Federasyon Konseyi'nden oluşur. Ülke adına kararlar alma; yasa yapma ve onaylama, savaş ilan etme, antlaşmaları onaylama ve reddetme, Devlet Başkanını görevden alma yetkisi bulunmaktadır.

Yürütme: Devlet Başkanı, yürütmenin başı ve silahlı kuvvetlerin başkomutanıdır. Meclisten çıkan kanunları veto etme hakkına ve bakanlar ve diğer memurları atama yetkisi vardır.

Yargı: Anayasa Mahkemesi, Yüksek Mahkeme, Yüksek Tahkim Mahkemesi ve ilk derece federal mahkemelerden oluşur. Hakimler Federasyon Konseyi tarafından atanır ve yasaları yorumlama ve anayasaya aykırı gördükleri yasaları lağvetme hakkına sahiptirler.

Adaylar	Adayların Partileri	Oylar	%
Vladimir Putin	Birleşik Rusya	52.530.712	71,25
Gennadi Züganov	Rusya Federasyonu Komünist Partisi	13.243.550	17,96
Vladimir Jirinovski	Rus Liberal Demokrat Partisi	6.988.510	9,48
Andrei Bogdanov	Rusya Demokratik Partisi	968.344	1,31
Geçersiz Oylar		1.015.533	--
TOPLAM		73.731.116	100,0

Devlet Başkanı, 6 yıllığına seçilir. En yüksek oyu alan ve en fazla iki türlü olarak seçimler yapılır. Devlet Başkanı 35 yaşından genç olamaz ve en az 10 yıl boyunca Rusya Federasyonu'nda ikamet etmiş olmalıdır.

Bütün bakanları atama yetkisi Başkan'dadır, fakat Başbakan'dan bakanlar hususunda tavsiye alır. Bakanlar en son Duma'da oylanarak görevlerine başlarlar. 2 Mart 2008'de, Dmitry Medvedev yapılan Başkanlık seçimini kazanarak Devlet Başkanı seçildi. 2000 yılından 2008 yılına kadar başkan olan Vladimir Putin ise, devlet başkanının belli bir süre sınırlandırılması sebebiyle tekrar aday olamamıştır.

Putin, Birleşik Rusya lideri olarak Hükümetin başına geçerek Başbakan olmuştur. 2012 yılında ise yeniden başkan seçilmiştir. Rusya'da en etkin siyasi partiler Birleşik Rusya, Komünist Parti, Liberal Demokratik Parti ve Adil Rusya'dır.

COĞRAFİ YAPI

Topografya

Rusya'da jeodezik bir hat boyunca yaklaşık 8.000 km dışında iki geniş ayrı noktalar bulunmaktadır. Bu noktalar: Polonya sınırındaki Vistül Lagünü'nü Gdańsk Körfezi'nden ayıran 60 km uzunluğundaki Vistül Burnu ile ve en uzak güneydoğusunda ise Kuril Adaları'dır. Boylamdan ayrılmış uzak noktalar jeodezik bir hat boyunca 6.600 km dışında bulunmaktadır. Bu noktalar: batıda yine Vistül Burnu olup doğuda ise Büyük Diomedede Adası'dır. Rusya Federasyonu 9 zaman dilimine ayrılmaktadır.

Rusya, ağırlıklı olarak güneyde bozkır ve kuzeyinde yoğun ormanlık ovalar ile kuzey kıyısı boyunca uzanan tundralardan oluşmaktadır. Rusya dünyadaki ekilebilir arazinin %10'una sahiptir.^[111] Dağ aralıkları güney sınırları boyunca bulunmakta olup, Kafkasya (5642 m ile Rusya ve Avrupa'nın yüksek noktası olan Elbruz Dağı'nıda içeren) ve Altay (4506 m ile Rus

Uzak Doğusu dışında Sibirya'nın en yüksek noktası olan Belua Dağı'nda içeren); ve doğu taraflarında Verhoyansk Sıradağları ve Kamçatka Yarımadası'ndaki yanardağlar (4750 m ile Avrasya'nın en yüksek aktif yanardağının yanı sıra Asya Rusyası'nın en yüksek noktası olan Klyuevskaya Sopka'yıda içeren) bulunmaktadır. Ural Dağları, maden kaynakları açısından zengin olup, Avrupa ile Asya'nın kuzey-güney aralığını oluşturur.

Rusya, Arktik ve Pasifik Okyanusu, Baltık Denizi, Azak Denizi, Karadeniz ve Hazar Denizi boyunca 37.000 km'nin uzunluğunda bir sahil şeridine sahiptir.^[7] Barents Denizi, Beyaz Deniz, Kara Denizi, Laptev Denizi, Doğu Sibirya Denizi, uki Denizi, Bering Denizi, Ohotsk Denizi ve Japon Denizi Arktik ve Pasifik yoluyla Rusya'ya bağlıdır. Rusya'nın başlıca ada ve takımadaları Novaya Zemlya, Franz Josef Toprakları, Severnaya Zemlya, Yeni Sibirya Adaları, Vrangal Adası, Kuril Adaları ve Sahalin Adası'dır. Diomedede Adaları (biri Rusya, diğerisi ABD tarafından kontrol edilmektedir) arasındaki mesafe sadece 3 km olup Kunaşir Adası ise Japonya'nın Hokkaido Adası'ndan yaklaşık 20 km uzaklıktadır.

Nüfus ve İşgücü Yapısı

Rusya, nüfusundaki sürekli düşüş nedeni ile ciddi bir nüfus sorunu ile karşı karşıyadır. Sovyetler Birliği'nin 1991 yılında dağılmasından bu yana nüfusun yaklaşık 4 milyonu ülke dışında çıkmıştır.

2002-2006 yılları arasında nüfusta yıllık ortalama % 0,5 oranında daralma gerçekleşmiştir. Dünya Bankası tarafından 2005 yılında yayınlanan bir çalışmaya göre nüfustaki bu azalma bu oranda devam ettiği takdirde, 2050 yılı itibarı ile ülke nüfusunun % 30 üzerinde azalacağı tahmin edilmektedir. Birleşmiş Milletler'in ülke nüfusuna yönelik ngrleri çok daha karamsardır. 142,8 milyon olan ülke nüfusunun BM çalışmalarına göre 2050 yılına doğru 112 milyona gerilemesi beklenmektedir. Nüfustaki düşüş, geçiş sürecinin yarattığı olumsuz etkilerle artsa da yalnızca bir komünizm sonrası dönem olgusu değildir. Ölüm oranları 1960'larda 11-20 yaş grubu haricindeki tüm yaş gruplarında yükselme eğilimi göstermeye başlamıştır. Ölüm oranlarındaki bu negatif eğilim 1990'larda daha da belirgin hale gelmiştir.

1990'lı yıllarda ölüm oranları ve yeni doğan ölümleri hızla artmıştır. Ölüm oranlarındaki söz konusu yükseliş çevresel faktörlerdeki olumsuzluklar, kötü yaşam koşulları ve sağlık sistemindeki bozulmadankaynaklanmıştır. Alkol ve sigaranın fazla tüketimi ve kötü beslenme özellikle erkekler arasında kardiyovasküler hastalıklara bağlı ölümlerde ciddi artışa neden olmuştur. Sonuç olarak Rus kadınının ortalama yaşam süresi Rus erkeğinden çok daha uzun hale gelmiştir. 2009 yılı itibarı ile ortalama yaşamsresinin erkeklerde 59,3, kadınlarda 73,1 olduğu tahmin edilmektedir. Rus hükümeti nüfusla ilgili sorunları önemli bir tehdit olarak değerlendirmektedir; bununla birlikte soruna kısa vadede kalıcı bir çözüm bulunması, ardında yatan derin sosyal sorunlar nedeni ile olduğua zor görünmektedir.

Erkek nüfusun ortalama yaşam sresindeki ciddi kısalmaya rağmen Rusya yaşlanan bir nüfusa sahiptir. Emeklilik yaşi kadınlar için 55, erkekler için ise 60'dır. Bununla beraber yüksek işsizlik nedeni ile çalışan nüfus emeklilik yaşından çok daha önce emekliliğe yönlendirilmektedir. Mevcut emeklilik sisteminin yaşlanan nüfus nedeni ile yetersiz kalacağı düşünülmektedir.

Bu nedenle 2002 yılında bir reform paketi uygulamaya konmuştur. Ancak reform paketi ile uygulanmaya başlanan özel finansal kurumların emeklilik fonlarını yönetmesi halk arasında yeterince kabul görmemiştir.

Ortalama cretler bölgelere göre değişiklik göstermektedir. lke genelinde ortalama ücret düzeyi yaklaşık 22.500 ruble'dir. Moskova'daki ortalama ücret düzeyi ise 39.700 ruble'dir. Asgari cret de bölgelere gredeğişiklik göstermektedir. lke genelinde asgari ücret ortalaması

6.700 ruble'dir. Asgari ücret Moskova'da 10.400 ruble'dir. Okuryazarlık oranı % 99,9 olan Rusya'da eğitim harcamalarının GSYİH'ya oranı yaklaşık % 5'tir.

Ulaşım

Rusya'da demiryolu ulaşımı çoğunlukla devlet denetimindeki Rusya Demiryolları'nın tekelindedir. Şirket hesapları Rusya'nın GSYH'sinin %3.6'sını, toplam yük trafiğinin %39'unu (boru hatları dahil) ve yolcu trafiğinin %42'den fazlasını oluşturmaktadır.

Ortak kullanılan demiryolu raylarının toplam uzunluğu 85,500 km'yi aşmaktadır ve ABD'den sonra ikincidir. 44,000 km'den fazla hat elektrifikasyonlu olup bu dünyanın en büyük rakamıdır ve fazladan ek olarak endüstriyel olmayan 30,000 km ortak taşıyıcı hat bulunmaktadır. Rusya'da demiryolları dünyanın çoğunun aksine 1520 mm geniş hat kullanmakta olup istisna olarak Sahalin Adası'nda 957 mm 1067 mm dekolil hat kullanmaktadır. Rusya'nın en bilinen demiryolu Trans-Sibirya Demiryolu (Transsib) olup, 7 zaman dilimini kapsamakta ve dünyanın en uzun sürekli hizmeti vermekte olup, Moskova-Vladivostok (9,259 km), Moskova-Pyongyang (10,267 km) ve Kiev-Vladivostok (11,085 km) arasında çalışmaktadır.

2006 yılı itibariyle Rusya'da 933,000 km yol olup, bunlardan 755,000 km'si asfalt ile kaplıdır. Bunlardan bazıları federal karayolu sistemini oluşturmaktadır. Rusya'nın büyük bir yüzölçüme sahip olması nedeniyle yol yoğunluğu tüm G8 ve BRIC ülkeleri arasında en düşük düzeydedir.

Rusya'da çoğunlukla doğal nehirler ve göllerden oluşan içsular ile birlikte 102.000 km su yolu bulunmaktadır. Ülkenin Avrupa bölümünde büyük nehirlerin havzaları kanal ağı ile bağlanır. Rusya'nın başkenti Moskova, Baltık, Beyaz, Hazar, Azak Denizi ve Karadeniz'e olan su yolu bağlantıları nedeniyle bazen "beş denizin limanı" diye çağrıştırılmaktadır. Rusya'nın ana deniz limanları: Azov'da Rostov-on-Don, Karadeniz'de Novorossiysk ve Soçi, Hazar'da Astrahan ve Mahaçkale, Baltık'ta Kaliningrad ve Sankt Petersburg, Beyaz Deniz'de Arhangelsk, Barents Denizi'nde Murmansk, Pasifik Okyanusu'nda Petropavlovsk-Kamçatski ve Vladivostok'tur.

Rusya, 2008 yılı itibariyle 1448 deniz ticaret gemisine sahiptir. Dünyanın tek nükleer buzkıran filosu Rusya'nın Arktik kıta sahanlığındaki ekonomik keşifler ile Avrupa ve Doğu Asya arasında Kuzey Denizi Rotası boyunca deniz ticaretinin gelişimini sağlamaktadır. Rusya'da 1216 havalimanı olup,¹ en işlek olanları Moskova'da Şeremetyevo, Domodedovo ve Vnukovo, Sankt Petersburg'ta ise Pulkovo'dur.

Rusya'da pistlerin toplam uzunluğu 600.000 km'yi aşmaktadır. Genellikle, Rusya'nın büyükşehirlerinde gelişmiş toplu taşıma sistemleri olup, en yaygın kullanılan araçlar trolleybüs ve tramvay'dır. Moskova, Sankt Petersburg, Nijni Novgorod, Novosibirsk, Samara, Yekaterinburg ve Kazan olmak üzere yedi şehirde yeraltı metrosu olup, Volgograd'da ise metrotramvay bulunmaktadır.

Rusya'da metroların toplam uzunluğu 465.4 km'dir. 1935 yılında açılan Moskova metrosu ve 1955 yılında açılan Sankt Petersburg metrosu Rusya'daki en eski metrolardır. Bu iki metro, dünyanın en hızlı ve en işlek metro sistemleri arasında yer almaktadır ve istasyonları Rus metro ve demiryolları için yaygın bir gelenek olan zengin dekorasyonlar ve eşsiz tasarımları ile ünlüdür.

İklim

Rusya'nın büyüklüğü ve denizden uzak birçok bölge sonucunda tundra ve uç güneydoğu bölgeleri dışında, nemli karasal iklim ülkenin her yerinde hakimdir. Güneydeki dağlar, Hint Okyanusu'ndan gelen sıcak hava kütlelerinin girişini engellemekte olup ülkenin batı ve kuzey bölgeleri Arktik ve Atlantik'in etkilerine açıktır. Kuzey Avrupa Rusyası ve Sibirya'nın çoğunluğu yarı arktik iklime sahiptir. Kuzeydoğu Sibirya'nın iç bölgelerde çok şiddetli kışlar olup (çoğunlukla Saha Cumhuriyeti'nde olup Kuzey Soğuk Kutbu arasında -71.2°C gibi rekor düşük sıcaklıklar olmaktadır), diğer bölgelerde ise daha ılımandır. Arktik Okyanusu kıyılarında ve Rus Arktik Adaları'nda ise kutup iklimi hakimdir. Karadeniz'in Krasnodar Krayı'nın sahil kesimi, özellikle Soçi, ılık ve yağışlı kışları ile ılıman dönencealtı iklimine sahiptir. Kış, Doğu Sibirya ve Uzak Doğu'nun birçok bölgelerinde yaz ile karşılaştırıldığında kuru olup ülkenin diğer bölgelerinde mevsim boyunca daha eşit yağışlıdır. Ülkenin çoğu yerinde kış mevsiminde yağışlar genellikle kar şeklinde olmaktadır. Aşağı Volga ve Hazar Denizi kıyısındaki bölge, Güney Sibirya'nın bazı bölgelerinde olduğu gibi yarı kurak iklime sahiptir.

Ülke toprakları boyunca neredeyse sadece iki ayrı mevsim olan kış ve yaz vardır. İlkbahar ve sonbahar ayları çok kısa sürmektedir ve yaz ve kış ayları arasındaki sıcaklık farkı oldukça yüksektir. En soğuk ay Ocak (sahil şeridinde ise Şubat) olup en sıcak ay ise genellikle Temmuz ayıdır. Sıcaklık ortalamalarındaki büyük farklar doğaldır. Kışın sıcaklıklar güneyden kuzeye ve batıdan doğuya gidildiğinde soğumaktadır. Yazlar ise Sibirya'da bile oldukça sıcak olabilmektedir. İç kesimler ise en kurak alanlardır.

EKONOMİK YAPI

Rusya Federasyonu, büyük bir ekonomik gücün temeli olan doğal kaynaklara ve insan gücüne sahip dünyadaki belli başlı ülkelerden biri konumundadır. Rusya'nın sahip olduğu zengin doğal kaynak rezervleri ülke için büyük bir şans olmakla beraber ülke ekonomisi açısından bazı sakıncaları da beraberinde getirmektedir. Son on yıllık süreçte yüksek düzeyde seyreden petrol fiyatları ve elverişli ticaret hadlerinin ülkenin son yıllarda sağladığı güçlü büyümenin itici gücü olduğu düşünülmektedir. Ancak yapılan bilimsel çalışmalar uzun vadeli büyüme ve ekonomideki doğal kaynaklara bağımlılık arasında negatif bir korelasyon olduğunu ortaya koymaktadır. Bunun nedeni "Dutch Disease Hollanda Sendromu" olarak adlandırılan durumdur. Aşırı değerlenmiş döviz kuru doğal kaynak dışı sektörlerde büyümeyi olumsuz etkilemektedir. Ülkenin geniş yüzölçümü emek, doğal kaynaklar ve iş merkezleri arasında büyük mesafelere neden olduğu için ekonomik olarak bir dezavantaj oluşturmaktadır. Ülkedeki nehirlerin çoğunluğu doğu batı yönünde değil, kuzey güney yönünde akmaktadır. Bu nedenle denize ulaşım çok zordur. Bu nedenlerle ülkedeki taşımacılık maliyetleri uluslararası ortalama maliyetlerin yaklaşık 3 katı kadar yüksektir. Sovyet döneminde uygulanan merkezi planlama nedeniyle tüketim malları ve hizmet sektörlerinin göz ardı edilmesi söz konusu sektörlerin 1990'lı yıllar boyunca önemli büyüme göstermesine neden olmuştur. Resmi verilere göre hizmet sektörünün GSYH'deki payı 1990'larda %36'nın altında iken, 1995'ten bu yana %55 ve %60 arasında olmuştur. Bununla birlikte hizmet ve sanayi sektörü verileri transfer fiyatlandırması uygulamaları nedeni ile gerçekleri tam olarak yansıtmamaktadır. Transfer

fiyatlandırması ülkedeki petrol şirketlerinin düşük vergi uygulaması olan bölgelerde tamamı kendilerine ait olmak üzere kurdukları şubelerine ucuz fiyatlardan satış yaptıkları yaygın bir uygulamadır. Hizmet sektöründe faaliyet gösteren bir ticari kuruluş olarak kaydettirilen bu şubeler, petrol ya da gazı pazar fiyatlarından satmakta ve büyük kar elde etmektedir. Merkezi planlama ve sahip olduğu zengin kaynaklar nedeni ile Rusya'da sanayi sektörü ağır sanayi yönünde gelişmiştir. Yakıt, enerji ve metalürji üretimi toplam sanai üretiminin %35'ten fazlasını oluşturmaktadır. Elektrik ve gıda üretiminin sanai üretimdeki payının yaklaşık %25 olduğu göz önünde bulundurulduğunda ileri teknoloji ve tüketim malları üretiminin Rus ekonomisinde çok küçük bir payı olduğu ortaya çıkmaktadır. Tekstil sektörünü de kapsayan hafif sanayinin de sanai üretimdeki payı çok cüzi düzeydedir. Ekonomi büyük ölçekli sanai işletmelerin hâkimiyetindedir. KOBİ'lerin GSYH'den aldıkları pay, yalnızca %10-15 civarındadır. Bu oran, genellikle gelişmiş pazar ekonomilerinde ve geçiş ekonomilerinde %50 civarında veya daha da üzerindedir. Küçük ölçekli işletmelerin ekonomide yeterince rol alamamasının en önemli nedenlerinden biri yoğun vergi uygulamaları ve karmaşık hukuki düzenlemelerdir. Büyük işletmeler, yüksek düzeyde seyreden uluslararası petrol ve metal fiyatları ve bununla birlikte Ruble'deki devalüasyon nedeniyle ortaya çıkan girdi maliyetlerindeki düşüş sayesinde elde ettikleri yüksek karlardan istifade ederek otomotiv gibi sektörlerde gerçek değerinin çok altında fiyatlardan varlıklar edinmiştir.

Sanayi Moskova, St. Petersburg, Yekaterinburg ve Nizhny Novgorod kentlerinde yoğunlaşmıştır. Bu büyük kentler geçiş sürecini diğer kentlere göre daha iyi yönetmiş, üretimde çeşitlilik sağlamıştır. Tomsk ve Novosibirsk gibi daha küçük kentler Sovyet rejimi tarafından yaratılan sanayi merkezleridir. Sibiry ve ülkenin en doğusundaki bölgeler hala sanayileşmemiş durumdadır. Bu bölgeler ham madde ve enerji üssü konumundadır. Sovyet planlamacıların ölçek ekonomisinin faydalarından yararlanmak üzere yürüttükleri politikalar neticesinde bir büyük işletme ya da bir grup işletme belirli bir kentin ya da bölgenin tüm yerel ekonomisinin temelini oluşturmuştur. Bu durum, işsizlik yardım programlarının da bulunmaması ile birlikte iflas eden işletmelerin kapatılmasını güç bir siyasi karar haline getirmiştir.

SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

Ülkenin kuzey bölgelerindeki toprak yapısı tahıl ve benzeri diğer ürünler üretimi için elverişli olmadığından üretim, Rusya'nın güney bölgeleri ile batı Sibiry'da gerçekleştirilmektedir. Ülkenin kuzeyinde ise hayvancılığa ağırlık verilmiştir. Ülkenin tarım için elverişli olmayan coğrafi koşulları ve üç yılda bir hüküm süren kuraklık ülke topraklarının yalnızca %32'sini tarım için kullanılabilir kılmaktadır. Ülke topraklarının %45'i ise ormanlık araziden oluşmaktadır. Kereste en önemli ihraç kalemlerinden biridir.

Kimyevi maddelerin aşırı kullanımı, endüstriyel kirlilik, toprağın yoğun işlenmesi ve bazı bölgelerdeki yanlış ürün seçimi toprağın verimliliğini düşürmüştür. Sovyet döneminde zorla gerçekleştirilen tarımın kolektivizasyonu, çoğu tarımsal işletmede verimsizliği beraberinde getirmiştir. Kronik sermaye yetersizliği ve devlet yardımlarına bağımlı olmak bugünkü işletmelerin karşılaştığı sorunlardır. Anayasada toprakta özel mülkiyet hakkı teyit edilmekle birlikte, mevcut yasal düzenlemede bu hak henüz tanınmamıştır. Ayrıca, arazinin alınacak kredilerde teminat olarak gösterilememesi çiftçilerin kredi imkânlarını ortadan kaldırmaktadır. Bu husus işletmelerdeki verimsizliğin de kaynağını teşkil etmektedir. Ülkedeki sorunlu çiftliklerin desteklenmesinin devlete maliyeti üst düzeydedir. Putin hükümeti tarafından çok sayıda devlet yardımının kaldırılmasına rağmen ülkedeki çiftlikler çok sayıda doğrudan sübvansiyon ve vergi indiriminden yararlanmaktadır. Söz konusu çiftlikler aynı zamanda bütçe tarafından finanse edilen düşük faizli, elverişli kredilerden yararlanmakta ve

bunları geri ödememektedir. Ülkedeki çiftlikler hem bölgesel hem de yerel düzeyde desteklenmektedir.

Rusya Federasyonu belli başlı kereste üreticisi ve ihracatçısı konumundadır. 75 milyar m³ stoku olduğu tahmin edilmektedir. Bu rakam dünya rezervlerinin 1/4'ünden fazlasını oluşturmaktadır. Kereste alanlarının hızlı biçimde kullanımı, üretimi doğuya kaydırmıştır. Sibirya'da işlenmiş kereste üretiminin 1/3'ü gerçekleştirilmektedir. Sovyetler Birliği dağıldığında, Rus balıkçılık endüstrisi dünyada Japonya, ABD ve Çin'den sonra 4. sırada yer almaktaydı. Halen, taze ve dondurulmuş dünya balık üretiminin %25'i ile dünya konserve balık üretiminin üçte biri Rusya'da gerçekleştirilmektedir. Ancak SSCB'nin dağılmasının ardından büyük üretim kayıpları gösteren sektör, çok yavaş büyümektedir.

Hayvansal üretim de 1990'lı yılların başındaki seviyeden oldukça uzak olmasına rağmen artış eğilimindedir. Rus halkının küçük alanlarda yaptığı üretim halen toplam hayvancılık üretiminin %52'sini teşkil etmektedir. Rus Hükümeti hayvancılık sektörünün gelişimi için etkin tedbirler almaktadır. Yeni ulusal güvenlik stratejileri çerçevesinde gıdada kendi kendine yetmeyi ve ithalata bağımlılığı kırmayı öncelikli hedefler arasına koyan Rusya'nın gıdada tam anlamıyla kendine yeterli duruma gelebilmesi için, başta et, süt ve sebze gibi ürünlerde dışa bağımlılığın azaltılması gerektiği vurgulanmaktadır. Tarım Bakanlığı ve bağımsız kuruluşların verilerine göre Rusya'da bugün bazı temel gıda ürünleri içinde yerli ürünlerin payı: Tahıl %100, Patates %99, Sıvıyağ: %92, Süt: %83, Et: %75, Balık: %70, Şeker: %60, Tuz: %50

Rusya'ya bazı ürünlerin başlıca ithalatçısı konumundaki ülkeler ise: Tavuk ve domuz eti: ABD, Patates: Hollanda, Balık: Norveç, Sığır eti: Brezilya, Sığır ve domuz eti: Avrupa Birliği, Süt, şeker, tuz: Belarus, Sıvıyağ, tuz: Ukrayna

Sanayi

Rusya, komünizm dönemi sonrasında enerji yoğun, teknolojik olarak geri kalmış ve düşük katma değerli işleme ve savunma sanayilerine dayalı bir sanayi sektörü devralmıştır. Devlet sübvansiyonlarının büyük ölçüde kaldırılması ve geleneksel pazarların dağılması sonrasında çok az işletme uluslararası pazarlarda rekabet edebilmiştir.

Sovyet döneminde sübvansiyonlar sektördeki sınai işleme düzeyine göre dağıtılmıştır. Sonuç olarak komünizm sonrası dönemde sübvansiyonların kaldırılmasından en fazla zarar gören sektörler teknolojik olarak en gelişmiş sektörler olmuştur. Havacılık ve uzay sanayii gibi karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olunan sektörlerde bile yatırım eksikliği ve insan kaynağı kaybı gibi nedenlere üretim kayıpları meydana gelmiştir. Üretimdeki sürekli kayıplar sanayi sektörü üretiminin 1998 yılında 1990 yılı seviyesinin %45'ine gerilemesine neden olmuştur.

Başlıca sektörler içinde tüketim malları ve makine inşa sektörleri üretim düşüşünden en çok etkilenen sektörler olmuştur. İmalat sanayi üretim artışı, petrol ve gaz sektörleri üretim artışını ancak 2005 yılında geçebilmiştir. Savunma sanayi harcamaları 1990'larda hızla düşmüş, bu da geçmişte önemli ayrıcalıklar tanınan savunma sanayi üretimini son derece olumsuz etkilemiştir. Sektördeki söz konusu gidişat 1999 yılında tersine dönmüş ve savunma sanayi üretim artışı artan savunma harcamaları ve silah ihracatı nedeniyle iki haneli rakamlara ulaşmıştır. Rusya, 80 kadar ülkeye silah ihraç etmektedir. Rus malı silah ithalatı yapan ülkeler arasında Çin, Hindistan, Cezayir, Venezüella, İran, Malezya ve Sırbistan gibi ülkeler bulunmaktadır.

Yakıt, enerji ve metalürji üretimi toplam sınai üretimin %35'ten fazlasını oluşturmaktadır. Elektrik ve gıda üretiminin sınai üretimdeki payının yaklaşık %25 olduğu göz önünde bulundurulduğunda ileri teknoloji ve tüketim malları üretiminin Rus ekonomisinde çok küçük bir payı olduğu ortaya çıkmaktadır. Tekstil sektörünü de kapsayan hafif sanayinin de

sınai üretimdeki payı çok cüzi düzeydedir. Rus hükümeti, ülkenin doğal kaynak ihraç ederek gelişmesini sürdüremeyeceğinin bilincinde olarak özellikle hafif sanayinin gelişmesine dönük politikalar oluşturmaktadır. Hükümet, bunun için öncelikle yurt içindeki talep, sonra BDT ve diğer ülkelere yönelik ihracat için üretim yapacak sanayi tesisleri için yabancı sermaye de dâhil olmak üzere çeşitli unsurları harekete geçirme gayretindedir.

Sanayi, genellikle Moskova, St. Petersburg, Yekaterinburg, Novosibirsk ve Nizhny Novgorod kentlerinde yoğunlaşmıştır. Bu büyük kentler geçiş sürecini diğer kentlere göre daha iyi yönetmiş, üretimde çeşitlilik sağlamıştır. Lojistik sorunlar nedeniyle yatırımlar tüketim merkezlerine yakın yerlerde yoğunlaşmıştır. Moskova, St. Petersburg ve Rostov Bölgesi üretim ve dağıtım kanallarına yönelik yatırımların arttığı bölgeler olarak ön plana çıkmaktadır. Öte yandan, özellikle son dönemde, Ural bölgesinin açılım merkezi Yekaterinburg ve Sibirya bölgesine açılım kapısı olarak değerlendirilebilecek Novosibirsk'de de yatırım ve sanayi alanında kayda değer gelişmeler yaşanmakta ve bu bölgeler yatırım için uygun bölgeler haline gelmektedir.

Madencilik

Rusya'nın olağanüstü zenginlikteki doğal kaynak rezervleri ülkeyi dünyanın başlıca mineral kaynaklarından biri haline getirmektedir. Pek çok maden ve mineralde ülke, dünyanın en önemli üreticisi ve ihracatçısı konumundadır. Özellikle büyük petrol ve metal cevherleri bulunmaktadır. Metal cevherleri içinde altın cevheri rezervleri önemli yer tutmaktadır. Rusya, dünya petrol üretiminin yaklaşık %11'ini, doğal gaz üretiminin dörtte birini, nikel ve kobalt üretiminin ise beşte birini gerçekleştirmektedir.

Ülke aynı zamanda önemli bir kömür, demir cevheri, demirdışı metaller, altın, platin ve elmas üreticisidir. Ülkedeki minerallerin üretimi genellikle tek bir işletmetarafından gerçekleştirilmekte olup, bu işletmeler dünya piyasalarını da yönlendirmektedir. Örneğin büyük elmas üreticisi Almaz Rossii Sakha dünya üretiminin dörtte birini gerçekleştirmektedir.

Norilsk Nickel'indünya nikel üretiminin üçte birini ve platin üretiminin %40'ını gerçekleştirdiği tahmin edilmektedir. Dünyanın en büyük üçüncü alüminyum üreticisi olan Rus Alüminyum Şirketi (RusAl) ise Rus iç pazarının alüminyum ihtiyacının % 75'ini karşılamakta ve dünya alüminyum üretiminin %12-13'ünü gerçekleştirmektedir. 1990 'larda metallere olan iç talebin düşüş göstermesi ile demir ve demir dışı metallerin ihracatında önemli artış meydana gelmiş olup, ülke çok sayıda anti-damping önlemleri ve diğer korumacı önlemlerle karşı karşıya kalmıştır. Bu nedenle ülkenin en önemli sektörlerinden biri olan çelik sektörü daha az ticari engelle karşılaşma olasılığı olan, daha düşük katma değerli çelik ürünlere kaymıştır. Bu ürünler, ABD ve Avrupa'da çelik üretimine girdi olmuştur. Gerileyen dünya metal fiyatları ve yükselen enerji maliyetleri sektörü sıkıştırmaya başlamış ve verimliliği artırmaya dayalı yeniden yapılandırma ve modernizasyon ihtiyacı giderek öne çıkmıştır. Bu ihtiyaç, o zamana kadar dış pazarlara açılma sürecini başarı ile yöneten işletmeler için bile önemli hale gelmiştir.

Rusya'nın dünya kanıtlanmış petrol rezervlerinin %5, 6'sını ve dünya doğal gaz rezervlerinin üçte birini karşıladığı tahmin edilmektedir. Ülke aynı zamanda dünyanın en büyük kömür üreticilerinden biridir. Petrol sektörü 2004 yılına kadar özel sektörün kontrolünde iken bu durum 2004 yılında devlet kontrolündeki Yuganskneftegaz'ın Rosneft isimli şirketinin Yukos petrol şirketini devralması ile fiili olarak değişmiştir.

Rusya'da petrol üreten belli başlı firmalar, Yukos, Lukoil, BP/TNK, Surgutneft, Sibneft, Tatneft, Sidanco, Slavneft, Rosneft'tir. Boru hattı operatörü Transneft hala kamu işletmesi olarak faaliyet göstermekte olup, petrol boru hatlarında tekel konumundadır. Devlet, elektrik sektörünün yeniden yapılandırmasını hedefleyen bir programı uygulamaya geçirme aşamasındadır. Gaz sektöründe faaliyet gösteren Gazprom'un tekelinin kırılmasına yönelik

planlar rafa kaldırılmıştır. Devlet kontrolündeki boru hattı Transneft'in tam kapasite ile çalışıyor olması nedeni ile Rus petrol şirketleri boru hattı dışında ihraç yolları arayışındadır. Boru hattına alternatif olarak, ticari anlamda en uygun yolun petrol fiyatları yüksek düzeyde seyrettiği sürece, demiryolu taşımacılığı olduğu düşünülmektedir.

Ülkedeki zorlu iş ortamına rağmen 2000 yılından itibaren tesis edilen siyasi ve ekonomik istikrar sayesinde petrol sektörüne çok sayıda yabancı yatırımcı giriş yapmıştır. Sektördeki offshore gelişmelerin büyük çoğunluğu İngiliz Hollanda ortaklığındaki Royal/Dutch Shell ve Amerikan ExxonMobil şirketlerince finanse edilmiştir.

Önemli kömür yataklarına sahip Rusya'da kömürcülük sektörü Sovyet planlamacılar tarafından üretimin ekonomik olmadığı belirlenmesinden itibaren 1980'lerden beri bir krizle karşı karşıyadır. Ülkenin en büyük kömür yatakları kuzeyde bulunmaktadır.

İnşaat

Müteahhitlik hizmetleri sektörü 1990'ların ortalarında özelleştirilmiştir. Ancak konut, sanayi tesisleri ve diğer kamu projelerinin tamamlanması süreci daha da gerilemiştir. Konut, imar, altyapı hizmetleri ve taşımacılık altyapısı acil bakım ve ıslah ihtiyacındadır. Rus halkının yaklaşık %30'unun su veya elektrik kesintisi ya da her ikisi beraberinde yaşamını sürdürdüğü tahmin edilmektedir. Rus halkının büyük çoğunluğu konut ve altyapı hizmetleri masraflarını doğrudan devlet sübvansiyonları ile karşılamaktadır. Bu nedenle sektöre çok az yatırım yapılmaktadır.

Sosyal yardım sisteminde yapılan reformun bu durumu değiştirmesi beklenmektedir. Reformun gündeminde konut edindirme bir sonraki adım olarak görülmektedir. Hükümet, yeni konut inşaatları için büyük ölçekli bir programla daha iyi hedefler ortaya koyan bir konut edindirme sistemini uygulamaya koymayı hedeflemektedir. Emlak piyasası 2001 yılından sonra başkent Moskova ve St. Petersburg'da hızla gelişme göstermiştir. 1990'lar boyunca arz ve talep arasındaki belirgin dengesizlik kiraların çok ciddi derecede artmasına neden olmuştur.

Örneğin A sınıfı bir ofis kirası metrekare başına 700/800 \$'a kadar yükselmiş olup, bu da Moskova'yı dünyadaki en pahalı iş merkezlerinden biri haline getirmiştir. 1998 krizi sonrasında ofis talebinin düşmesi beraberinde büyük ölçekli inşaat projelerinin de hayata geçirilmesi ile kiralar üçte bir oranında düşüş göstermiştir. Moskova'da 2001-2005 yılları arasında tamamlanan yeni projelerle ofis miktarı iki katına çıkmıştır.

Moskova'da 2001 yılında 2, 6 milyon metrekare ofis bulunmakta iken, bu rakam 2005 yılında 4, 6 milyon metrekareye ulaşmıştır. Bununla birlikte tüm ülke geneline bakıldığında gayrimenkul piyasası yeterince gelişmiş düzeyde değildir. Konut piyasasında büyüme oranı 2004'te %50'ye ulaşmış olup, 2010 yılında tamamlanan yeni konut inşaatlarının iki katına çıkarılarak, 80 milyon metrekareye ulaşması hedeflenmektedir.

Rusya'nın Krasnodar bölgesindeki Soçi kenti 2014 yılında kış olimpiyatlarına ev sahipliği yapmıştır. Bu çerçevede Rus hükümeti Başkan Putin liderliğinde 12 milyar dolar tutarında bir yatırım projesini gerçekleştirmiş bulunmaktadır. Proje bölgenin olimpiyatlara hazırlık çerçevesinde bir yıl içerisinde dünya standartlarında bir tatil bölgesine dönüştürülmesi için gerekli altyapının hazırlanması ve tesis kapasitesinin artırılmasını hedeflemektedir.

Olimpiyatların başta Soçi olmak üzere, Krasnodar, Novorossisk ve Rostov'da inşaat faaliyetlerini hızlandırmıştır. Bir diğer önemli gelişme ise FIFA 2018 Dünya Kupası'nın

Rusya'da düzenlenecek olmasıdır. Dünya Kupası'na hazırlık için Rusya'nın yaklaşık 300 milyar Ruble (10 milyar Dolar) harcaması beklenmektedir.

Kupa maçlarına St. Petersburg, Moskova, Kaliningrad, Kazan, Yaroslavl, Krasnodar ve Soçi kentlerinin ev sahipliği yapacağı ilan edilmiştir. Bu kentlerde hâlihazırdaki stadyum ve tesislerin yenilenmesi projelerinin yanı sıra yeni stadyum inşaatları ve bunlara bağlı altyapı yatırımları gerçekleştirilecektir. Kazan kentinde Dünya Üniversite Olimpiyatları için, Soçi'de ise 2014 Kış Olimpiyatları için inşaat projeleri yürütülmektedir.

Doğal gaz üretim ve ihracat şirketi Gazprom'un finansmanı ile St.Petersburg'da yeni bir stadyum inşaatı yürütülmektedir. Bu projelere ilave olarak birkaç yeni stadyum daha inşa edilmesi halinde Rusya'nın Dünya Kupası için hazır hale geleceği ifade edilmektedir. Rusya Federasyonu'nda uygulamaya geçen yeni mevzuat uyarınca ülkede faaliyet gösteren yerli ve yabancı inşaat firmalarının lisansları 1 Ocak 2010 tarihinden itibaren iptal edilmiş olup, söz konusu değişiklik kapsamında firmaların en az 100 üyeden müteşekkil Özerk Düzenleyici Kurumlar (Self Regulatory Organization, SRO) çatısı altında birleşmeleri kararı da alınmıştır.

Bununla birlikte RF Meclisi Duma'da yapılan bir oturum sonucunda, Şehir İmar Kanunu'nda yapılacak değişiklikler kesinleşmiş, lisans süresi uzatılan firmaların lisansları da dâhil olmak üzere, her türlü inşaat lisansı 1 Ocak 2010 tarihinden itibaren geçersiz hale gelmiştir. İnşaat sektöründe faaliyet için mutlaka bir SRO üyesi olmak ve iş yapmak için de SRO'dan alınmış iş izni sahibi olmak gerekir hale gelmiştir. 1 Ocak 2010 tarihinden itibaren de SRO üyelerinin yapılan işler konusunda tüketiciler karşısında sorumluluğunu garanti altına alacak mecburi sigorta uygulamasına geçilmiş bulunmaktadır. Söz konusu yeni uygulama ile (lisans uygulamasından zorunlu sigorta uygulamasına geçiş) ülkede yatırım mevzuatında kolaylaştırıcı yönde bir değişiklik yapılmıştır.

Turizm

Rusya yılda ortalama 22 milyon turist tarafından ziyaret edilmektedir. Bu rakam 2000'li yılların başlangıcından bu yana fazla bir değişiklik göstermemiştir. Ziyaretçilerin yaklaşık 2/3'si eski Sovyet Cumhuriyetlerinden gelmektedir. Ancak bu ziyaretçilerin çoğunluğunu ülkeye çalışmak üzere gelen göçmenler teşkil etmektedir. Almanya, Finlandiya, ABD, İngiltere, İtalya, Fransa ve Japonya ülke turizmi açısından başlıca pazarlardır. Son yıllarda Güney Kore de önemli bir pazar olmaya başlamıştır. Dış kaynaklı turizm gelirleri 2000 yılında 3, 4 milyar \$ iken, 2006 yılında 7, 6 milyar \$'a ulaşmıştır. 2007 yılının ilk yarısında ise turizm gelirleri bir önceki yılın aynı dönemine göre yaklaşık %35 artmıştır. Rusya, tur paketlerinin pahalı olması, otel altyapısının yeterli olmaması ve otel fiyatlarının yüksek olması, vize temininde sıkıntılar bulunması, güvenlikle ilgili olumsuz imaj gibi nedenlerle yeterli turist sayısına ulaşamamaktadır.

Ülkenin turizm altyapısı yeterince gelişmemiştir. Tesisler yeterli kalitede değildir. Bu durum uluslararası zincirler tarafından yapılan yatırımların artmasıyla birlikte değişmeye başlamıştır. Yine de otel kapasitesi yeterli değildir. Otelcilik sektörü 2000'li yılların başından itibaren gelişmeye başlamıştır. Mevcut otel altyapısını geliştirmeye yönelik projelerin büyük çoğunluğu Moskova'da gerçekleştirilmiştir. Buna rağmen Moskova'daki yatak kapasitesi kenti ziyaret eden işadamlarını ve turistleri ağırlamak için yeterli değildir. Moskova'da yaklaşık 70 000 yatak kapasiteli yaklaşık 170 otel bulunmaktadır. Batı standartlarında oda sayısı ise yaklaşık 5 000'dir. 2008 yılı başı itibarı ile Moskova'da 11 tane beş yıldızlı, 18 tane dört yıldızlı ve 9 tane üç yıldızlı otel bulunmaktadır. Ayrıca kentte çok sayıda Sovyet döneminden kalma, eski tip otel bulunmaktadır.

Dünyanın önde gelen beş yıldızlı otel zincirleri 1990'ların ortalarından itibaren pazara girmeye başlamıştır. Bunlar arasında Moskova, St. Petersburg ve Novgorod'da otelleri bulunan

Radisson (ABD), Kempinski (Almanya), Marriott International (ABD), Intercontinental (İngiltere), Holiday Inn (ABD), Best Western (ABD), Hyatt (ABD), Rocco Forte (İngiltere) ve Sheraton (ABD) yer almaktadır. Söz konusumarkalar üst gelir düzeyindeki yabancı işadamlarına ve turistlere hitap etmektedir. Moskova merkezinde dört ve beş yıldızlı otel inşaatları devam etmesine rağmen en fazla talep kaliteli ve uygun fiyatlı üç yıldızlı otellere yöneliktir. Ülkeyi ziyaret eden yabancı turistlerin en fazla tercih ettiği kentler ise St. Petersburg, Moskova ve Moskova'nın kuzey doğusundaki "Altın Halka" olarak adlandırılan bölgedir. Rus turistler için en popüler ülkeler Türkiye, Çin ve Mısır'dır. Bu ülkelerin tercih edilmesinin ticari gerekçeleri de bulunmaktadır.

Enerji

Gaz sektörü devlet kontrolündeki Gazprom egemenliği altındadır. Gazprom, dünya doğal gaz rezervlerinin üçte birini kontrol etmektedir. Doğal gaz üretimi 2001 yılında 581 milyar metreküpe kadar genişlemiş ancak 2001 yılından sonra yeniden yükselmeye başlamıştır. 2007 yılı itibarı ile doğal gaz üretimi 651 milyar metreküpe ulaşmıştır.

Ülkenin toplam doğal gaz üretiminin % 85'ini Gazprom gerçekleştirmiştir. Gazprom'un ihracattan elde ettiği gelirler ile satışlar sübvansede edilmektedir. İç fiyatlar dünya fiyatlarının yaklaşık %20'si kadardır. Ucuz doğal gaz Rus sanayi sektörünü desteklemekte ve hane halkı enerji fiyatlarını düşük düzeyde tutmaktadır. Sanayi sektöründeki kullanıcılar için uygulanan fiyatların liberalize edilmesi yönünde bir karar alınmış bulunmaktadır.

Buna göre 1000 metreküp başına 45 \$ olan fiyatların 2010 yılı itibarı ile 110-120 \$'a, 2015 yılı itibarı ile 130-140 \$'a çıkartılması beklenmektedir. Resmi tahminlere göre piyasa fiyatlarının 2011 yılı itibarı ile ihraç fiyatları ile uyumlu hale getirileceği öngörülmektedir. Hane halkı kullanım tarifelerinin ise 2008 yılında %14, 2009 yılında ise % 13 oranında artması beklenmektedir. Gaz ve elektrik için hane halkı tarifelerinin en az 2015 yılına kadar sübvansede edilmesi kararlaştırılmıştır. Bu kararda enflasyon endişeleri rol oynamıştır.

Elektrik üretimi 2007 yılında %2 oranında artarak 1,016 milyar kilovat saate ulaşmıştır. Nükleer enerjinin toplam elektrik üretimi içerisindeki payı %16'ya gerilemiştir. Elektrik üretimi içerisinde termal enerji istasyonları %67, hidroelektrik tesisleri %18 paya sahiptir. Termal enerji ve nükleer enerji istasyonlarının üretimleri 2007 yılında %2 oranında artırmıştır. Nükleer enerji istasyonlarının büyük çoğunluğu eskimiş ve aşınmış durumdadır. Ülkede 30 adet nükleer reaktör bulunmaktadır. Hükümet 2007 yılında enerji fiyatlarını liberalize edeceğini açıklamıştır. Bunda gelecekteki enerji kesintileri ile ilgili endişeler ve sektöre daha fazla yatırım çekme arzusu gibi nedenler rol oynamıştır. Hane halkı elektrik tarifelerindeki artışın 2007'de %13 iken, 2010 yılında %18'e ulaşması beklenmektedir. Tam liberalizasyon sürecinin ise 2011'de tamamlanması öngörülmektedir.

Bankacılık

Rusya'daki ticari bankacılık 1980'li yılların sonunda şekillenmiştir. 1988 yılında

kooperatifler yasası ile devlet bankaları dışında ilk bankalar oluşturulmuştur. 1990'lı yılların başındaki enflasyonist dönemde bankacılık karlı hale gelmiş, bankalar asli bankacılık görevleri dışındaki faaliyetlerden önemli kazançlar elde ederek genişleşmişlerdir. 1994 yılında banka sayısı 2500'ün üzerine çıkmıştır. Sıkı olmayan düzenleme ve lisans politikaları da sayısal artışta etkili olmuştur.

Bankalar, Rusya Federasyonu'ndaki özelleştirme ile de büyük işletmelerin hisselerine sahip olmuşlardır. 1995 sonrasında rublenin aşırı değerlenmesi ve bankaların bu ortamda dövizde açık pozisyon almaları ve önemli miktarda (vadeli) forward kontrata gitmeleri 1998 krizinde bankaları taahhütlerini yerine getiremez durumda bırakmıştır. Diğer taraftan, kurun baskı altında, reel faizlerin ise yüksek olduğu kriz öncesi dönemde bankalar kısa dönemli hazine kâğıtlarına yatırım yapmışlardır. Ağustos 1998 de devletin moratoryum ilan etmesi bankaları likidite problemi ile karşı karşıya bırakmış, devalüasyon sonrası aktiflerde yabancı para cinsinden çok büyük düşüşler oluşmuştur. Bu ise bankaların büyük kısmının batmasına sebep olmuş ve devlet desteği olmaksızın faaliyetlerini sürdürmelerini imkânsız hale getirmiştir.

Perakende Sektörü

Rusya perakende pazarı büyüklüğünün 2022 yılı itibarı ile yaklaşık 1,5 milyar Dolar büyüklüğe ulaşması ve Rusya'nın Çin, ABD, Hindistan ve Japonya'dan sonra dünyanın beşinci büyük perakende pazarı olması beklenmektedir. 2011 yılı itibarı ile perakende sektöründe istihdam edilen çalışan sayısı 4, 2 milyondur. Bu rakam 71, 4 milyonluk toplam çalışan nüfusun % 5, 9'una tekabül etmektedir. Rusya'da perakende satış hacmi 2011 yılı itibarı ile bir önceki yıla kıyasla % 12, 3 oranında artarak 12, 4 trilyon Ruble'ye ulaşmıştır. Ülkede perakende satışlar 2006-2011 döneminde ortalama % 12, 3 oranında artış kaydetmiştir. 2011 yılında satışlar 2006 yılına göre % 78, 7 oranında artmıştır. Rusya'daki perakende satışların % 60'ı grocery (bakkaliye) ürünlerinden, % 40'ı ise diğer ürünlerden oluşmaktadır.

Perakende mağaza zincirleri Rusya perakende pazarında en önemli role sahip kuruluşlardır. X5 Perakende Grubu, satışlardan aldığı pay itibarı ile süpermarket-hipermarket zincirleri dâhil olmak üzere tüm perakende pazarında lider konumdadır. Şirket hipermarket ve süpermarket zincirlerinin yanı sıra online alışveriş de başlatmıştır. X5'in pazardaki dominant konumuna rağmen 2011 yılında Magnit outlet sayısı ve satış alanı bakımından pazarda lider konuma gelmiştir. Magnit faaliyet alanını süpermarket ve hipermarket zincirleri dışında yeni bir kanal yaratmak sureti ile ilaç/eczacılık ürünleri satışı gerçekleştiren Magnit kozmetik mağazaları kurarak geliştirmiştir. Rusya perakende sektöründe rekabet, büyük perakende zincirlerinin ülkenin belli başlı büyük kentlerine ve bölgelerine nüfuz etmelerinin bir sonucu olarak büyük ölçüde artmıştır.

Rusya'da perakendecilik faaliyetleri refah düzeyi ve altyapı faktörlerine bağlı olarak büyük kentlerde yoğunlaşmıştır. Ancak büyük kentlerdeki yoğun rekabet ve yüksek kiraların kar marjlarını giderek kısıtlaması ile birlikte perakende kuruluşlarının orta vadede daha küçük kent ve bölgelerdeki faaliyetlerini artırma arayışına gitmesi beklenmektedir. Bu bölgelerdeki tüketicilerin hükümetin adil gelir dağılımına yönelik olarak aldığı önlemler neticesinde harcanabilir gelir seviyelerinde artış olması beklenmektedir.

Bankacılık

Bankacılık Rusya'daki ticari bankacılık 1980'li yılların sonunda şekillenmiştir. 1988 yılında kooperatifler yasası ile devlet bankaları dışında ilk bankalar oluşturulmuştur. 1990'lı yılların başındaki enflasyonist dönemde bankacılık karlı hale gelmiş, bankalar asli bankacılık görevleri dışındaki faaliyetlerden önemli kazançlar elde ederek genişlemişlerdir. 1994 yılında banka sayısı 2500'ün üzerine çıkmıştır. Sıkı olmayan düzenleme ve lisans politikaları da sayısal artışta etkili olmuştur. Bankalar, Rusya Federasyonu'ndaki özelleştirme ile de büyük işletmelerin hisselerine sahip olmuşlardır. 1995 sonrasında Rublenin aşırı değerlenmesi ve bankaların bu ortamda dövizde açık pozisyon almaları ve önemli miktarda (vadeli) forward kontrata gitmeleri 1998 krizinde bankaları taahhütlerini yerine getiremez durumda bırakmıştır. Diğer taraftan, kurun baskı altında, reel faizlerin ise yüksek olduğu kriz öncesi dönemde bankalar kısa dönemli hazine kâğıtlarına yatırım yapmışlardır. Ağustos 1998 de devletin moratoryum ilan etmesi bankaları likidite problemi ile karşı karşıya bırakmış, devalüasyon sonrası aktiflerde yabancı para cinsinden çok büyük düşüşler oluşmuştur. Bu ise bankaların büyük kısmının batmasına sebep olmuş ve devlet desteği olmaksızın faaliyetlerini sürdürmelerini imkânsız hale getirmiştir.

ÜLKEDE İŞ KURMA MEVZUATI

Rus mevzuatına göre şirketler, ancak yetkili devlet kuruluşlarına kayıt işleminden sonra hükmi şahsiyet kazanmaktadır. Rusya Federasyonu'nda tamamen yabancı sermayeli şirket kurmak da mümkündür. Yabancı firmalar Rusya Federasyonu'nda şirket kurabilecekleri gibi temsilcilik ofisi de oluşturabilirler. Bu açıdan, yabancı şirketlerin kayıt işlemleri iki başlık altında yapılmaktadır. Bunların birincisi tescil (registration) işlemi, diğeri ise kabul (accreditation) işlemidir.

Tescil işlemi yabancı sermayeli firmalara, Rusya Federasyonu'nda kar sağlayıcı işlemler dâhil olmak üzere her türlü ticari ve ekonomik içerikli faaliyette bulunma hakkı sağlamaktadır. Buna karşılık akredite firmalar kendi ülkelerindeki ana firmanın temsilcisi olarak ve genellikle kar getirici faaliyette bulunmamak üzere kayıt işlemi yaptırmış olmaktadır. Temsilci ofislerin temel fonksiyonu, Rusya dışındaki merkez ofisin ticari ilişkilerini kurmak ve yürütmek, onun adına pazarlama çalışmaları yapmak, gerektiği takdirde kontratlar imzalamaktır. Rusya Federasyonu kanunlarına göre temsilci ofislerin ayrı kanuni şahıs hükmiyeti yoktur. Temsilci ofisleri bizzat ticari aktivitede bulunmaları ve Rusya Federasyonu kaynaklı gelir elde etmeleri halinde ise normal bir şirket gibi vergi yükümlüsü sayılıp vergilendirilirler.

Temsilci ofisler;

Ruble ve/veya döviz hesabı açabilirler.

Temsilci ofisler giderlerini Ruble ve döviz hesaplarından karşılayabilirler. (kiralara, maaşlar, iktisadi kıymet alımı, reklam ve pazarlama giderleri gibi)

Temsilci ofisler gümrükleme yapabilirler, stok tutabilirler.

Temsilci ofisler, ofis kira ödemelerinde KDV'den muaftır.

Temsilci ofislerin kullanımı için geçici olarak ithal edilen ofis ekipmanları ve taşıtlar gümrük vergi ve harçlarına tabi değildir. Ancak gümrük idaresi yeni bir uygulama başlatarak, nakil vasıtalarında muaf tutulan tutar kadar depozito talep etmektedir. (19.02.1999 N.01-14/223 Gümrük İdaresinin Kararıyla tarihinden itibaren muafiyet kaldırılmıştır.)

Diğer taraftan, Rus mevzuatına göre yabancı tüzel ve gerçek kişiler yatırımcı olarak ortaklıklarda ve/veya ekonomik topluluklarda da yer alabilirler. Yabancı ortaklı ticari işletmeler iki şekilde kurulabilmektedir. Ortaklıklar, yeni bir işletmenin kurulması veya mevcut bir işletmenin hisselerinin yabancı yatırımcı tarafından satın alınması ile oluşturulabilir. Ticari işletmelerde sermayeye katılım parasal değerler, maddi varlıklar, menkul kıymetler, kullanma hakları şeklinde olabilir. Sermaye katkısı olarak yurtdışından gönderilen dövizler Rubleye çevrildikten sonra sermaye olarak yatırılmaktadır.

Yabancı, gerçek veya tüzel kişiler tarafından kurulan şirketler ise limited ve anonim şirket ile mevzuatın imkân tanıdığı ortaklık statüleri şeklinde oluşturulmaktadır.

Limited Şirket Kanunu Ocak 1998 yılında yayınlandığı için bu tarihe kadar, yabancı sermayeli şirketlerin Anonim şirket şeklinde oluşturulduğu görülmektedir. Kanun çıkana kadar, Limited Şirketlerle ilgili belirsizlikler de yabancı şirketleri bu yola itmiştir. Kanun, bu belirsizlikleri ortadan kaldırmıştır.

Limited Şirketler: Kuruluş ve yönetim işlemleri Anonim şirketlere göre daha basittir. Bir veya birkaç kişi tarafından kurulmuş ve sermayesi paylara bölünmüş ticari topluluklardır. Limited şirketlerin kurucuları şirketin borçlarından sorumlu değildir ve muhtemel zararlar için şirketteki payları kadar risk taşırlar. Ticaret Siciline kaydedildiği anda kurulmuş sayılırlar.

Anonim Şirketler (ZAO): Anonim Şirketler açık veya kapalı olarak kurulabilmektedir.

Bu husus, kuruluş sözleşmesinde ve şirket unvanında belirtilir. Temel fark hisse devrindedir. Açık anonim şirketlerde hissedarlar kendi hisselerini diğer ortaklardan habersiz 3. kişilere devredebilirler. Hissedarların sayısı için bir sınırlama yoktur. Kapalı anonim şirketlerde ise hisse devrinde diğer ortaklara öncelik tanınır. Hissedar sayısı 50'den fazla olamaz. Şirket tüzüğünde görevler sınırlandırılmamışsa, Rusya Federasyonu'nda genel müdür unvanına haiz yöneticiler geniş yetkilerle donatılmıştır. Bu durumun yabancı firma kuran şirketlerimizce dikkate alınmasında yarar bulunmaktadır. Şirketlerin kayıt işlemi için müracaat edecekleri birimler arasında olan Rusya Federasyonu Devlet Kayıt Odasına ilişkin adres ise aşağıda yer almaktadır;

State Registration Chamber 3 /5 Smolensky Blv. Moscow RF Chamber of Commerce and IndustryUl. Ilyinka 6, Moscow. Öte yandan, şirket kuruluşu sırasında kurucuların yabancı olması halinde, vatandaşı oldukları ülke makamlarından alınacak, şirket kurmasında sakınca olmadığına dair belge istenilmektedir. Bu belgeyi şirket kuracak Türk uyruklu kişiler, T.C. Moskova Büyükelçiliği Konsolosluk kısmından temin edebilmektedirler.

daha fazla yatırım çekme arzusu gibi nedenler rol oynamıştır. Hane halkı elektrik tarifelerindeki artışın 2007'de %13 iken, 2010 yılında %18'e ulaşması beklenmektedir. Tam liberalizasyon sürecinin ise 2011'de tamamlanması öngörülmektedir.

DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Doğrudan yabancı yatırımlar (DYY) 1990'lar süresince Rusya'nın büyüklüğü ve ekonomik potansiyeline rağmen yetersiz düzeyde kalmıştır. Siyasi istikrarsızlık, ekonomik belirsizlik, yasal boşluklar ve ülkedeki iş ortamını olumsuz yönde etkileyen düzenlemeler ve vergi yükü ülkeye doğrudan yabancı yatırım girişini olumsuz yönde etkileyen unsurlar olmuştur. 2000 'li yılların başından itibaren doğrudan yabancı yatırımlar dikkate değer artış kaydetmeye başlamıştır. 1998-2002 yılları arasında yıllık 3 milyar Dolar tutarında düzenli doğrudan yabancı yatırım girişi olmuştur. 2002 yılından sonra hızla artmaya başlayan doğrudan yabancı yatırımlar 2008 yılında 75 milyar Dolarlık (GSYİH'nın % 4,5'i) rekor seviyeye ulaşmıştır.

Rusya 2008 yılında gelişen pazarlar içinde Çin'den sonra en fazla DYY çeken ikinci ülke olmuştur. Küresel krizin olumsuz etkisine bağlı olarak 2009 yılında ülkeye giriş yapan doğrudan yabancı yatırımlar, 2008 yılına göre yaklaşık % 50 oranında gerileyerek 36,6 milyar Dolar tutarında gerçekleşmiştir. 2010 yılında 43,2 milyar Dolar olan doğrudan yabancı yatırım girişi, 2011 yılında 55,1 milyar Dolar, 2012 yılında 51,4 milyar Dolar olmuştur. RF Merkez Bankası verilerine göre DYY'nın büyük bölümü Kıbrıs ve Karayip offshore merkezlerinden gelmektedir.

Bu, ülkeden çıkan fonların ülkeye doğrudan yatırım olarak geri döndüğü anlamına gelmektedir. Merkez Bankası verilerine göre DYY stoğunun üçte biri Kıbrıs merkezli yatırımcılardan kaynaklanmaktadır. Rusya'nın dış ticaretinde en fazla paya AB ülkelerinin sahip olmasına rağmen Kıbrıs haricindeki AB ülkelerinin DYY stoğundaki payı yaklaşık % 25'tir.

Doğrudan yabancı yatırımlar belirli bölgeler ve sektörlerde yoğunlaşmıştır. Madencilik, otomotiv ve ilaç sektörleri en fazla yabancı yatırım çeken sektörlerdir. Otomotiv üreticisi AvtoVAZ ve petrol devi Rosneft'in çok uluslu şirketlere hisse satışına izin verilmiştir.

DYY stoğunun büyük kısmı Moskova ve St. Petersburg kentleri ile enerji üretim bölgeleri olan Arkhangelsk ve Sakhalin gibi bölgelerde yoğunlaşmıştır. Ülkedeki 83 bölgeden 5'i doğrudan yabancı yatırımların % 70'ini çekmiştir. Yabancı yatırımlar bakımından cazip hale gelen yeni bölgeler de oluşmaktadır.

Örneğin Kaluga bölgesi (yeni bir sanayi kümelenmesi) Volkswagen'in yatırımlarının bulunduğu ve bazı diğer önemli sınırdan yatırım projelerinin olduğu bir merkezdir. Başta Efes Pilsen, Ruscam, Enka, Ramenka (Ramstore mağazaları), Vestel, Beko ve Zorlu Enerji olmak üzere, 5 adet Türk bankası (Ziraat Bankası, Denizbank, Yapı Kredi Bankası, Finansbank, Garanti Bankası) ve diğer Türk sahipli işletmelerin yatırımları neticesinde ülkedeki Türk yatırımları 7 milyar doları aşmıştır. Ülkedeki iş ortamının belirsizliği ve bu alanda yaşanan sorunlara rağmen Rus pazarının sunduğu güçlü fırsatlar nedeni ile ülkeye yabancı yatırım girişinin artmaya devam edeceği düşünülmektedir.

Rusya'nın Son Üç Yıllık Dış Ticaret Dengesi

Kod	Ürün Etiketi	Dış Ticaret Dengesi	Dış Ticaret Dengesi	Dış Ticaret Dengesi	Dış Ticaret Dengesi	2014 İhracat	2014 İthalat Toplam
-----	--------------	---------------------	---------------------	---------------------	---------------------	--------------	---------------------

		2011,ABD Doları(bin)	2012,ABD Doları(bin)	2013,ABD Doları(bin)	2014,ABD Doları(bin)	Toplam,ABD Doları(bin)	ABD Doları(bin)
TOPLAM	Bütün Ürünler	210,901,128	208,573,503	212,320,824	209,542,513	492,144,880	282,602,367

Kod	Ürün etiketi	2011 ithalatı ABD Doları(Bin)	2012 ithalatı ABD Doları(Bin)	2013 ithalatı ABD Doları(Bin)	2014 ithalatı ABD Doları (Bin)
TOPLAM	BÜTÜN ÜRÜNLER	306,091,490	316,192,918	314,945,095	282,602,367
'84	Makine Aksamı, nükleer reaktörler, kazanlar vb.	51,672,092	57,818,026	56,964,844	51,321,293
'85	Elektrik elektronik ekipmanları	30,943,135	35,592,204	35,547,493	33,361,987
'87	Tren, tramvay harici araçlar	37,860,472	44,604,961	40,193,697	30,977,793
'30	Farmasötikal (eczacılığa ilişkin) ürünler	13,185,259	13,393,868	14,552,450	12,624,597
'39	Plastik ve türevi ürünler	10,057,256	11,503,318	11,466,621	10,873,316
'99	Başka yerde belirtilmemiş mallar	27,569,420	1,403	287	8,468,967
'90	Optik, Fotoğraf, teknik, medical vb aparatar	7,604,435	10,515,927	8,942,992	7,809,523
'73	Demir çelik maddeleri	7,731,737	7,622,162	8,185,191	6,822,902
'72	Demir çelik	6,303,275	6,402,580	5,891,705	5,520,658

'02	Et ve yenilebilir sakatat	6,189,996	7,385,304	6,748,157	5,485,711
'08	Yenilebilir meyve, kuruyemiş, kabuklu narenciye, kavun	6,204,617	6,279,814	6,401,898	5,407,336
'94	Mobilya,aydınlatma,prefabrik inşaat malzemeleri ve levhalar	3,791,879	4,498,726	4,672,474	4,228,070
'40	Kauçuk ve türevi ürünler	3,923,399	4,787,377	4,769,177	4,068,368
'62	İşlenmemiş giyim maddeleri, aksesuarlar	3,470,072	4,097,249	4,124,911	3,986,473
'04	Süt ürünleri, yumurta, bal, hayvansal ürünler	2,172,715	3,278,360	4,407,646	3,677,658
'61	İşlenmiş giyim maddeleri, aksesuarlar	3,271,393	4,099,764	4,066,353	3,675,564
'64	ayakkabı, tozluk ürünleri, bununla ilgili parçalar	4,160,035	4,260,688	4,577,835	3,666,501
'27	Mineral yakıtlar, yağlar, damıtma ürünleri vb.	5,068,773	4,054,519	3,643,427	3,641,528
'33	Eteri yağlar, parfümler, kozmetik ve bakım ürünleri	3,403,735	3,656,790	3,901,067	3,582,256
'48	Kağıt,karton, kağıt hamuru, kağıt ve kereste	4,309,085	3,748,905	3,814,418	3,496,057
'28	İnorganik kimyasallar, kıymetli eşya bileşimleri, izotoplar	2,912,976	3,306,835	3,508,219	3,271,020
'38	Muhtelif kimyasal ürünler	2,694,298	2,864,941	3,080,288	3,084,888
'29	Organik kimyasallar	3,041,881	3,372,556	3,329,068	3,055,749
'22	Meşrubat, alköllu içkiler ve sirke	2,730,405	3,095,169	3,407,413	3,016,867
'07	Yenilebilir sebzeler and kökler	3,039,948	2,485,448	2,881,787	2,928,943
'03	Balık, kabuklu yiyecekler, yumuşakçalar,	2,300,348	2,379,075	2,863,006	2,518,466
'32	Tabaklama, boya malzemeleri,renklendiriciler	2,368,857	2,686,749	2,606,835	2,420,146
'95	Oyuncaklar, oyunlar ve spor malzemeleri	1,895,841	2,363,020	2,437,611	2,346,284

RUSYA'NIN SON DÖRT YILLIK İHRACAT İSTATİSTİKLERİ

Kod	Ürün Etiketi	2011 İhracatı ABD Doları(Bin)	2012 İhracatı ABD Doları(Bin)	2013 İthalatı ABD Doları(Bin)	2014 İthalatı ABD Doları (Bin)
-----	--------------	--------------------------------	--------------------------------	--------------------------------	--------------------------------

TOPLAM	Bütün Ürünler	516,992,618	524,766,421	527,265,919	492,144,880
'27	Mineral Yağlar, Yağlar, damıtma ürünleri vb.	352,185,423	368,853,370	372,036,096	288,361,702
'99	Kişisel eşyalar, deniz ve hava taşıtlarına verilen kumanya ve malzeme (yakıtlar hariç)	41,455,938	17	0	67,615,070
'72	Demir çelik	21,980,053	22,607,920	20,069,844	20,202,919
'71	İnciler, değerli taşlar, metaller	3,726,585	13,823,062	14,301,028	11,579,099
'84	Makine ekipmanları,nükleer reaktörler,kazanlar vb.	5,330,009	7,642,193	8,867,923	8,985,440
'31	Gübreler	10,077,950	11,176,892	9,121,229	8,909,523
'44	Ağaç ve ağaç ürünleri odun kömürü	6,973,753	6,735,497	7,330,192	7,638,190
'10	Tahıl	4,438,710	6,251,741	4,752,137	6,972,489
'76	Alüminyum ve türevi ürünler	7,739,851	7,262,288	7,124,584	6,298,128
'28	İnorganik kimyasallar, değerli metal bileşimleri, izotoplar	7,892,155	7,838,650	8,035,055	5,079,839
'74	Bakır ve bakır maddeleri	4,999,217	5,789,902	4,964,884	4,873,518
'85	Elektrik elektronik ekipmanlar	3,306,254	4,530,240	4,977,307	4,745,499
'29	Organik Kimyasallar	4,289,212	4,518,102	4,600,466	4,438,176
'75	Nikel ve nikel ürünleri	4,688,943	3,950,321	3,775,342	4,026,769
'26	cevherler, hafif metaller ve küller	4,027,534	3,888,232	3,615,687	3,243,414
'73	Demir çelik mamülleri	2,070,777	3,057,776	3,439,573	3,100,546
'87	Tren ve tramvay harici araçlar	3,001,074	4,646,993	4,821,553	3,094,764
'40	Kauçuk mamülleri	3,894,949	3,954,805	3,788,389	2,976,313
'03	Balıklar, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar ve suda yaşayan diğer omurgasız hayvanlar	2,378,506	2,508,059	2,819,062	2,827,494
'39	Plastik ve plastik mamülleri	1,550,603	2,096,328	2,570,423	2,621,797
'48	Kağıt,karton, kağıt hamuru, kağıt ve kereste	1,732,653	1,924,529	2,055,068	2,231,918
'15	Hayvansal ve bitkisel yağlar ve yağlar,	1,059,169	2,256,602	2,185,193	2,216,494
'90	Optik, Fotoğraf, teknik, medical vb aparatlar	1,176,512	1,453,853	1,550,242	1,389,569
'25	Tuz, sülfür, earth, taşlar, alçı, kireç ve çimento	1,368,650	1,726,969	1,428,592	1,383,389
'23	Gıda sanayiinin kalıntı ve döküntüleri; hayvanlar için hazırlanmış kaba yemle	411,977	827,398	1,041,975	1,204,475
'47	Ağaç hamuru, lifli ve selülozlu maddeler, atıklar vb.	1,361,360	1,215,523	1,125,233	1,186,242
'24	Tütün ve tütün ikame malları	418,202	674,025	735,159	805,656

RUSYA FEDERASYONU'NUN GÜNCEL EKONOMİK DURUMU

Ekonomide Geleceğe Yönelik Beklentiler

Ekonomik Büyüme

Rusya'nın ekonomik görünümü, Ukrayna krizi nedeni ile uygulamaya konulan uluslararası yaptırımların olumsuz etkilerinin yapısal olumsuzluklar ile biraraya gelmesi ile birlikte kötüye gitmiştir. Düşen petrol fiyatları ve hızlı sermaye çıkışları Ruble'nin devalüasyonuna sebep olmuş, netice olarak enflasyon yükselmiş ve zincirleme etki ile hanehalkı tüketimi de gerilemiştir.

2015 yılında yüksek enflasyon ve istihdam piyasasındaki kötüye gidiş hanehalkı tüketim harcamalarında belirgin bir düşüşe sebep olacaktır. İş güvenindeki düşüş, uluslararası yaptırımlar ve iç piyasadaki olumsuzluklar nedeni ile yatırımlarda da daralma beklenmektedir. Kamu harcamaları da daralacaktır. Rublenin değer kaybının ihracata olan olumlu etkisi ve ithalat üzerindeki daraltıcı etkisi iç talep daralmasının etkilerini telafi edecektir.

Düşen tüketim harcamaları nedeni ile yılın ilk üç ayında reel GSYİH % 1,9 daralmıştır. Ekonominin 2015 yılında % 3,3 oranında küçülmesi beklenmektedir. Rusya Federasyonu Merkez Bankası'nın faiz indirim kararları neticesinde yılın ikinci yarısında ticari borçlanmada vasat da olsa artış olması mümkündür.

Ekonominin 2016 yılında % 0,2 oranında büyümesi beklenmektedir.

Orta vadede ekonomik büyüme üretime bağlı nedenlerle sınırlı seviyede kalacaktır. Eskimiş sermaye stoğu, işgücünün azalması, doğal kaynak çıkarımına dayalı sektörler bağımlılık ve kurumsal zayıflık başlıca nedenlerdir. Girişimciliğin yeterince gelişmemiş olması da orta vadeli büyümeyi kısıtlayan bir faktördür. Reel GSYİH artış hızı 2017-2019 yılları arasında yaklaşık % 2 olarak beklenmektedir. Bu oran, 2000-2008 dönemi oranlarının oldukça altındadır.

Enflasyon

2015 yılı için beklenen yıllık ortalama enflasyon oranı % 14,8'dir. Enflasyondaki artışın nedeni döviz kurunun değer kaybı ile birlikte ithal ürün fiyatlarının yukarı doğru yükselmesidir. 2015 yılı başına kadar olan süreçte enflasyonist baskılar büyük ölçüde gıda sektöründeki fiyat artışlarından kaynaklanmıştır. 2014 yılı Aralık ayında gıda sektöründe fiyat artışı yıllık % 15,4'e ulaşmıştır. Gıda dışı ürünlerin fiyat artış hızı da stokların yenilenmesi ve rublenin değer kaybının perakendeciler tarafından fiyatlara yansıtılmaya başlanması ile birlikte ilerleyen aylarda yükselmiştir.

2015 yılı sonuna doğru rublenin değerinin artmaya başlaması ve ambargo etkisinin zayıflaması beraberinde enflasyonda düşüş öngörülmektedir. Talep daralması da fiyatları aşağı yöne doğru çekecektir.

2016 yılında enflasyonun % 5,7'ye gerileyeceği öngörülmektedir. 2017-2019 dönemi için beklenen ortalama enflasyon oranı ise % 5,2'dir. Yapısal faktörler nedeni ile enflasyonun orta vadede Rusya Federasyonu Merkez Bankası tarafından belirlenen % 4'lük hedefin üzerinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Döviz Kuru

2014 yılı Aralık ayı sonunda Ruble, Dolar karşısında % 42 değer kaybına uğramıştır. Rublenin değer kaybında uygulamaya konulan uluslararası yaptırımlar, yüksek politik risk algısı ve petrol fiyatlarındaki düşüş rol oynamıştır.

Rublenin 2015 yılında istikrara kavuşması beklenmektedir. Bunda ortalama petrol fiyatlarının yeniden yükselmesi rol oynayacaktır. Varil başına 50 doların altına kadar gerileyen petrol fiyatlarının 2015 yılı son çeyreğinde ortalama 68 dolara kadar yükselmesi beklenmektedir. Temmuz ayında AB'nin Rusya'ya yönelik yaptırımları gevşetmesi halinde de döviz kuru olumlu etkilenecektir. Ancak olumlu yöndeki bu beklentilerin petrol fiyatlarının yükselmemesi halinde gerçekleşmeme riski bulunmaktadır. Petrol fiyatlarındaki düşüşün sebebi talep daralması olup, fiyat talebin artması halinde yeniden yükselecektir.

Dış Ticaret ve Cari İşlemler Dengesi

2015 yılında dış ticarete sert bir düşüş beklenmektedir. Ülkenin ihracatında yaklaşık % 29, ithalatında ise % 36 oranında düşüş öngörülmektedir.(tc economi bak.)

Rusya Federasyonu Federal Gümrük Servisi verilerine göre, Rusya'nın 2015 yılı Ocak-Mart döneminde dış ticaret hacmi bir önceki yılın aynı dönemine göre %30,4 azalarak 132 milyar dolar olarak kaydedilmiştir. 2015 yılının ilk çeyreğinde ihracat 2014 yılının ilk çeyreğine göre %26,5 azalarak 90,1 milyar dolar, ithalat ise %37,5 azalarak 41,8 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2015 yılının ilk çeyreğinde Avrupa Birliği ülkelerine ihracat %33,1 azalarak 44,4 milyar dolar olarak kaydedilirken, Avrupa Birliği ülkelerinden ithalat ise %43,9 azalarak 15,4 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Federal Gümrük Servisi verilerine göre, Rusya'nın 2015 yılı Ocak-Mart döneminde Türkiye'ye ihracatı %12,7 azalarak 6,1 milyar dolar, ithalatı ise %36,3 azalarak 1,02 milyar dolar olarak kaydedilmiştir.

Kaynak: Rusya Federasyonu Federal Gümrük Servisi

Türkiye ile Rusya arasındaki 2015 Ocak-Nisan Dönemine Ait İhracat ve İthalat Verileri*

İhracat (Bin Dolar)

	2014	2015	Fark
Ocak-Nisan Dönemi	1.944.339	1.210.976	- %37,7

İthalat (Bin Dolar)

	2014	2015	Fark
Ocak-Nisan Dönemi	8.812.778	7.600.774	- %13,8

*Tük

TÜRKİYE-RUSYA FEDERASYONU EKONOMİK VE TİCARİ İLİŞKİLERİ

Rusya ile Türkiye Arasındaki Ticaret Dengesi

Türkiye ile Rusya arasındaki ekonomik ilişkilerimizin temel çerçevesini, Türkiye ile SSCB arasında 8 Ekim 1937 tarihinde imzalanan Ticaret ve Seyrüsefain Anlaşması belirlemiştir. SSCB'nin dağılmasını takiben, RF ile bu alandaki yasal zemini ise 25 Şubat 1991 tarihinde imzalanan Ticari ve Ekonomik İşbirliğine Dair Anlaşma oluşturmuştur.

Rusya ile imzaladığımız, Karma Ekonomik Komisyonu mekanizmasını kuran Anlaşma ile Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme, Turizm Alanında İşbirliği, Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması, Gümrük Konularında Karşılıklı Yardım ve İşbirliği Anlaşmaları ve Uluslararası Karayolu Taşımaları Hakkında Protokol, bu ülkeyle ekonomik ilişkilerimizi düzenleyen diğer önemli belgelerdir.

Rusya Federasyonu ile İkili Ticaretimiz(milyar dolar)				
	İhracat	İthalat	Denge	Hacim

2008	6,4	31,3	-24,9	37,7
2009	3,2	19,7	-13,3	22,9
2010	4,6	21,5	- 16,9	26,1
2011	5,9	23,9	- 18,0	29,8
2012	6,6	26,6	- 20,0	33,2
2013	6,9	25	-18,1	31,9
2014	5,9	25,2	-19,3	31,1

Rusya ile 2002'den bu yana artan ikili ticaret hacmimiz, 2008 yılında 38 milyar dolara ulaşmıştır. İkili ticaret hacmimiz 2009 yılında, gerek küresel ekonomik kriz gerek 2008 Temmuz-2009 Ağustos döneminde Rus gümrüklerinde Türkiye menşeli ürünlere uygulanan tam denetim uygulaması nedeniyle 23 milyar dolara düşmüştür.

Ticari ilişkilerimiz 2010 yılının ilk aylarından itibaren toparlanma sürecine girmiş ve 2010 yılında ikili ticaret hacmi 26,1 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2008 yılında birinci ticaret ortağımız konumundaki Rusya, 2009 ve 2010 yıllarında bu konumunu Almanya'ya bırakarak 2. sıraya gerilemiştir. Başbakan Vladimir Putin'in Ağustos 2009'da ülkemizi ziyareti çerçevesinde ikili ticaretin önümüzdeki beş yıl içerisinde 100 milyar dolara çıkartılması ortak hedef olarak belirlenmiştir.

Türkiye'nin RF'ye ihraç ettiği başlıca ürünler, gıda ürünleri (%25), dokumacılık ürünleri (%20), kimyasallar (%9,6) ve otomotiv sanayi (%7) ürünleridir. Ülkemizin RF'den ithal ettiği başlıca ürünler ise, petrol ve ürünleri (%37,6), doğalgaz, (%32,4) demir-çelik (%8), kömür (%5,8) ve demir dışı metallerdir.

Türk iş çevrelerinin Rusya genelindeki ticaret ve iş merkezleri, gıda, içecek, şişe, cam, beyaz ve kahverengi eşya ile diğer sektörlerdeki yatırımlarının tutarı 2008 yılı itibariyle 6 milyar dolara yaklaşmıştır.

Türk müteahhitleri Rusya’da şimdiye kadar 32 milyar dolar değerinde 1191 proje üstlenmişlerdir. 2010 yılında 1,3 milyar dolarlık taahhüt üstlenilmiştir.

2010 yılı sonuna kadar Türkiye gelen Rus yatırımları 7 milyar dolara yaklaşmıştır.

Türkiye ve Rusya Arasındaki İkili Ticarete Konu Olan Ürünlerin Başlıcaları
Üretim: Toplam Bütün Ürünler

Birim:ABD Doları (Bin)

Üretim Kodu	Üretim Etiketi	Rusya ve Türkiye Arasındaki Ticaret Dengesi			Türkiye’nin Dünya ile Olan Ticaret Dengesi			Rusya’nın Dünya ile Olan Ticaret Dengesi		
		2012 ticaret dengesi	2013 ticaret dengesi	2014 ticaret dengesi	2012 ticaret dengesi	2013 ticaret dengesi	2014 ticaret dengesi	2012 ticaret dengesi	2013 ticaret dengesi	2014 ticaret dengesi
TOPLAM	Toplam Üretim	9,263,173	7,849,319	18,222,534	-84,007,841	-99,858,613	-84,509,013	208,573,503	212,320,824	209,542,513
'99	Kişisel eşyalar, deniz ve hava taşıtlarına verilen kumanya ve malzeme (yakıtlar hariç)	0	0	10,183,741	-602,746	-44,365	268,481	-1,386	-287	59,146,103
'27	Mineral yakıtlar, yağlar, damıtma ürünleri vb.	8,910,314	7,520,950	5,686,717	-52,408,531	-49,192,501	-48,779,134	364,798,851	368,392,669	284,720,174
'72	Demir çelik	1,870,846	2,454,004	3,069,961	-8,308,549	-8,772,094	-8,345,430	16,205,340	14,178,139	14,682,261
'10	Tahıl	920,385	885,812	1,322,963	-1,344,306	-1,824,459	-2,211,918	5,751,388	4,120,402	6,452,899
'76	Alüminyum ve türevi maddeler	932,520	838,212	917,880	-730,027	-873,485	-950,805	5,526,911	5,342,186	4,763,333
'29	Organik Kimyasallar	593,372	771,237	647,302	-4,417,726	-4,715,604	-5,298,784	1,145,546	1,271,398	1,382,427
'15	Hayvan ve Bitki Yağları ve zeytin,	566,889	414,148	482,765	-664,021	-407,425	-955,928	953,890	949,189	988,088

'74	Bakır ve bakırdan eşya	429,341	313,499	365,497	-2,493,161	-2,253,298	-2,142,439	4,901,338	4,138,756	3,908,252
'26	cevherler, maden posası ve sodiyum karbonat	90,387	149,164	238,012	131,350	516,952	246,886	1,994,676	1,861,418	1,363,896
'23	Artıklar, gıda ve hayvan endüstrisi atıkları,	198,017	199,338	227,668	-1,188,892	-1,373,281	-1,167,416	-382,487	-363,665	-61,895
'31	Gübre	314,470	311,716	220,854	-1,234,876	-1,393,604	-1,319,568	11,113,277	9,052,114	8,824,959
'48	Kağıt ve Karton, kağıt hamurundan veya kartondan eşya	96,728	142,774	142,351	-1,849,036	-1,951,244	-1,966,331	-1,824,376	-1,759,350	-1,264,139
'44	Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü	98,606	102,776	91,568	-960,814	-838,948	-634,044	5,285,403	5,677,021	6,330,434
'79	Çinko ve çinkodan eşya	31,585	17,883	45,519	-467,139	-501,412	-583,154	34,945	-48,974	12,970
'12	'Yağlı tohum ve meyvalar, muhtelif tane, tohum ve meyvalar, sanayii de ve tıpta kullanılan bitkiler, saman ve kaba yem	87,255	3,126	33,650	-1,432,350	-1,386,131	-2,006,229	-719,197	-1,014,009	-1,487,608
'78	'Kurşun ve kurşundan eşya	34,899	40,335	32,148	-217,425	-207,743	-233,857	193,027	186,476	181,906
'28	İnorganik kimyasallar, kıymetli metal, radyoaktif element, metal ve izotopların organik-anorganik bileşikleri	12,105	23,404	28,566	-324,845	-393,791	-272,485	4,531,815	4,526,836	1,808,819
'17	Şeker ve şeker mamülleri	3,185	-2,040	12,744	407,589	526,411	542,567	-388,941	-381,869	-542,160
'11	Değirmencilik ürünleri, malt, nişasta, buğday gluteni	10,673	10,636	11,634	941,765	1,019,343	1,028,827	-17,998	-21,532	5,875

'22	Meşrubat,alköllu içecekler ve sirke	4,037	6,705	10,678	72,089	29,956	23,672	- 2,563,1 31	- 2,822,8 37	- 2,476,6 48
'47	Odun veya diğeri lifli selülozik maddelerin hamurları, geri kazanılmış kağıt veya karton (döküntü, kırıntı ve hurdalar)	18,27 5	7,473	5,820	- 551,58 5	- 616,08 9	- 648,61 7	1,077,9 96	971,59 0	1,040,9 10
'41	Ham postlar, deriler (kürkler hariç) ve köseleler	- 1,956	901	2,269	- 523,27 3	- 482,78 4	- 279,83 5	164,17 7	170,73 8	204,71 6

RUSYA FEDERASYONU İTHALAT GÜMRÜK VERGİSİ ORANLARI

G.T. İ.P Madde ismi	Gümrük Vergisi (% veya Euro)
1. FASIL: Canlı hayvanlar	5%
2. FASIL: Etler ve yenilen sakatat	15%
3. FASIL: Balıklar, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar ve suda yaşayan diğeri omurgasız hayvanlar	10%
4. FASIL: Süt ürünleri; kuş ve kümes hayvanlarının yumurtaları; tabii bal; tarifinin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	15%
5. FASIL: Tarifinin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan hayvansal menşeli ürünler	10%
6. FASIL: Canlı ağaçlar ve diğeri bitkiler; yumrular, kökler ve benzerleri; kesme çiçekler ve süs yaprakları	*
7. FASIL: Yenilen sebzeler ve bazı kök ve yumrular	15%
8. FASIL: Yenilen meyvalar ve yenilen sert kabuklu meyvalar; turuncgillerin ve kavunların ve karpuzların kabukları	10%
9. FASIL: Kahve, çay, paraguay çayı ve baharat	5%
10. FASIL: Hububat	5%
11. FASIL: Değirmencilik ürünleri; malt; nişasta; inülin; buğday gluteni	10%
12. FASIL: Yağlı tohum ve meyvalar; muhtelif tane tohum ve meyvalar; sanayiide ve tıpta kullanılan bitkiler; saman ve kaba yem	5%
13. FASIL: Lak; sakız; reçine ve diğeri bitkisel özsu ve hülasalar	5%
14. FASIL: Örülmeye elverişli bitkisel maddeler; tarifinin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan bitkisel ürünler	15%
15. FASIL: Hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar ve bunların parçalanma ürünleri; hazır yemeklik katı yağlar; hayvansal ve bitkisel mumlar	15%
16. FASIL: Et, balık, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar veya diğeri su omurgasızlarının müstahzarları	15%
18. FASIL: Kakao ve kakao müstahzarları	5%
19. FASIL: Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları; pastacılık ürünleri	15%

20. FASIL: Sebzeler, meyvalar, sert kabuklu meyvalar ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	20%
21. FASIL: Yenilen çeşitli gıda müstahzarları	15%
22. FASIL: Meşrubat, alkollü içkiler ve sirke	*
23. FASIL: Gıda sanayiinin kalıntı ve döküntüleri; hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler	5%
24. FASIL: Tütün ve tütün yerine geçen işlenmiş maddeler	*
25. FASIL: Tuz; kükürt; topraklar ve taşlar; alçılar, kireçler ve çimento	5%
26. FASIL: Metal cevherleri, cüruf ve kül	5%
27. FASIL: Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler; bitümenli madenler; mineral mumlar	5%
28. FASIL: Anorganik kimyasallar; kıymetli metallerin, radyoaktif elementlerin, nadir toprak metallerinin ve izotoplarının organik veya anorganik bileşikleri	5%
29. FASIL: Organik kimyasal ürünler	5%
30. FASIL: Eczacılık ürünleri	10%
31. FASIL: Gübreler	10%
32. FASIL: Debagatte ve boyacılıkta kullanılan hülasalar; taneler ve türevleri; boyalar, pigmentlerve diğer boyayıcı maddeler; müstahzar boyalar ve vernikler; macunlar; mürekkepler	5%
33. FASIL: Uçucu yağlar ve rezinoitler; parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	*
34. FASIL: Sabunlar, yüzeyaktif organik maddeler, yıkama müstahzarları, yağlama müstahzarları, suni mumlar, müstahzar mumlar, temizleme veya bakım müstahzarları, ışık temini için kullanılan her türlü mumlar ve benzerleri, model yapmaya mahsus her türlü patlar, dişçi mumları ve alçı esaslı dişçilik müstahzarları	15%
35. FASIL: Albüminoid maddeler; değişikliğe uğramış nişasta esaslı ürünler; tutkallar; enzimler	5%
36. FASIL: Barut ve patlayıcı maddeler; pirotekni mamulleri; kibritler, piroforik alaşımlar; ateş alıcı maddeler	30%
37. FASIL: Fotoğrafçılıkta veya sinemacılıkta kullanılan eşya	10%
38. FASIL: Muhtelif kimyasal maddeler	5%
39. FASIL: Plastikler ve mamulleri	*
40. FASIL: Kauçuk ve kauçuktan eşya	5%
41. FASIL: Ham postlar, deriler (kürkler hariç) ve köseleler	5%
42. FASIL: Deri eşya; saraciye eşyası ve eyer ve koşum takımları; seyahat eşyası, el çantaları ve benzeri mahfazalar; hayvan bağırsağından mamul eşya (ipek böceği guddesi hariç)	*
43. FASIL: Postlar, kürkler ve taklit kürkleri; bunların mamulleri	*
44. FASIL: Ağaç ve ahşap eşya; odun kömürü	20%
45. FASIL: Mantar ve mantardan eşya	5%
46. FASIL: Hasırdan, sazdan veya örülmeye elverişli diğer maddelerden mamuller; sepetçi ve hasırcı eşyası	25%
47. FASIL: Odun veya diğer lifli selülozik maddelerin hamurları; kâğıt veya kartondan döküntü, kırpıntı ve hurdalar	15%
48. FASIL: Kâğıt ve karton; kâğıt hamurundan, kâğıttan veya kartondan eşya	15%
49. FASIL: Basılı kitaplar, gazeteler, resimler ve baskı sanayiinin diğer mamulleri; el ve makina yazısı metinler ve planlar	15%
50. FASIL: İpek	5%
51. FASIL: Yapağı ve yün, ince veya kaba hayvan kılı; at kılından iplik ve dokunmuş mensucat	20%
52. FASIL: Pamuk	20%

53. FASIL: Dokumaya elverişli diğer bitkisel lifler; kâğıt ipliği ve kâğıt ipliğinden dokunmuş mensucat	5%
54. FASIL: Sentetik ve suni filamentler	10%
55. FASIL: Sentetik ve suni devamsız lifler	10%
56. FASIL: Vatka, keçe ve dokunmamış mensucat; özel iplikler; sicim, kordon, ip halat ve bunlardan mamul eşya	5%
57. FASIL: Halılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları	% 30 (en az 0,75 Euro/m2)
58. Özel dokunmuş mensucat; tuftedilmiş dokumaya elverişli mensucat; dantela; duvar halıları; şeritçi ve kaytancı eşyası;	25%
59. FASIL: Emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya lamine edilmiş dokumaya elverişli mensucat; dokumaya elverişli maddelerden teknik eşya	5%
60. FASIL: Örme eşya	10%
61. FASIL: Örme giyim eşyası ve aksesuarı	30%
62. FASIL: Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	30%
63. FASIL: Dokumaya elverişli maddelerden diğer hazır eşya; takımlar; kullanılmış giyim eşyası ve dokumaya elverişli maddelerden kullanılmış eşya; paçavralar	30%
64. FASIL: Ayakkabılar, getrler, tozluklar ve benzeri eşya; bunların aksanı	*
65. FASIL: Başlıklar ve aksanı	20%
66. FASIL: Şemsiyeler, güneş şemsiyeleri, bastonlar, iskemle bastonlar, kamçılar, kırbaçlar ve bunların aksanı	20%
67. FASIL: Hazırlanmış ince ve kalın kuş tüyleri ve bunlardan eşya; yapma çiçekler; insan saçından eşya	20%
68. FASIL: Taş, alçı, çimento, amiyant, mika ve benzeri maddelerden eşya	15%
69. FASIL: Seramik mamulleri	25%
70. FASIL: Cam ve cam eşya	15%
71. FASIL: Tabii veya kültür inciler, kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, kıymetli metallerle kaplama metaller ve bunlardan mamul eşya; taklit mücevherci eşyası; metal paralar	30%
72. FASIL: Demir ve çelik	5%
73. FASIL: Demir veya çelikten eşya	20%
74. FASIL: Bakır ve bakırdan eşya	5%
75. FASIL: Nikel ve nikelden eşya	*
76. FASIL: Alüminyum ve alüminyumdan eşya	*
78. FASIL: Kurşun ve kurşundan eşya	5%
79. FASIL: Çinko ve çinkodan eşya	5%
80. FASIL: Kalay ve kalaydan eşya	5%
81. FASIL: Diğer adi metaller; sermetler; bunlardan eşya	15%
82. FASIL: Adi metallerden aletler, bıçakçı eşyası ve sofrta takımları; adi metallerden bunların aksam ve parçaları	*
83. FASIL: Adi metallerden çeşitli eşya	25%
84. FASIL: Nükleer reaktörler, kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	10%

85. FASIL: Elektrikli makina ve cihazlar ve bunların aksam ve parçaları; ses kaydetmeye ve kaydedilen sesi tekrar vermeye mahsus cihazlar; televizyon görüntü ve seslerinin kaydedilmesine ve kaydedilen görüntü ve sesin tekrar verilmesine mahsus cihazlar ve bunların aksam, parça ve aksesuarı	10%
86. FASIL: Demiryolu ve benzeri hatlara ait taşıtlar ve malzemeler ve bunların aksam ve parçaları; her türlü mekanik (elektromekanik olanlar dâhil) trafik sinyalizasyon cihazları	10%
87. FASIL: Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları; bunların aksam, parça ve aksesuarı	*
88. FASIL: Hava taşıtları, uzay taşıtları ve bunların aksam ve parçaları	30%
89. FASIL: Gemiler ve suda yüzen taşıt ve araçlar	30%
90. FASIL: Optik alet ve cihazlar, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol ayar alet ve cihazları, tıbbi veya cerrahi alet ve cihazlar; bunların aksam, parça ve aksesuarı	15%
91. FASIL: Saatler ve bunların aksam ve parçaları	20%
92. FASIL: Müzik aletleri; bunların aksam, parça ve aksesuarı	5%
93. FASIL: Silahlar ve mühimmat; bunların aksam, parça ve aksesuarı	30%
94. FASIL: Mobilyalar, tıpta veya cerrahide kullanılan mobilyalar, yatak takımları ve benzeri doldurulmuş eşya; tarifinin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan aydınlatma cihazları; reklam lambaları, ışıklı tabelalar, ışıklı isim plakaları ve benzerleri; prefabrik yapılar	30%
95. FASIL: Oyuncaklar, oyun ve spor malzemeleri; bunların aksam, parça ve aksesuarı	15%
96. FASIL: Çeşitli mamul eşya	20%
97. FASIL: Sanat eserleri, koleksiyon eşyası ve antikalar	Muaf

*Kaynak: rusyaofisi.com

Genelleştirilmiş Preferanslar Sistemi (GPS)

Rusya Federasyonu tarafından gelişme yolundaki ülkeler ile az gelişmiş ülkelere GPS sistemi çerçevesinde tercihi tarife uygulamaktadır. Ülkemiz de aşağıdaki listede yer alan ürünlerin Rusya'ya ithalatında mevcut oranlar üzerinden %25 gümrük vergisi indirimi uygulanmaktadır. Gümrük vergisi indiriminden yararlanmak için ürünün ülkemiz menşeli olduğunu gösteren menşe şahadetnamesi ibraz edilmesi gerekmektedir.

Menşe şahadetnameleri ülkemizde faaliyette bulunan ticaret odalarından alınmaktadır.

GTİP	MALIN TANIMI*
2	Etler ve yenilen sakatat
3	Balıklar, kabuklu hayvanlar vb.
Hariç:	
305	Somon balığı , Mersin balığı ve bunlardan havyar
4	Süt ürünleri, kuş ve kümes hayvanlarının yumurtaları, tabii bal vb.
5	Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen hayvansal menşeli ürünler
6	Canlı ağaçlar ve diğer bitkiler, yumrular vb. kesme çiçekler ve süs yaprak
7	Yenilen sebzeler ve bazı kök ve yumrular
8	Yenilen meyvalar ve yenilen sert kabuklu meyvalar, turunçgillerin ve kavunların kabukları
9	Kahve, çay, paraguay çayı ve baharat
1006	Pirinç
11	Değirmencilik ürünleri, malt, nişasta, buğday gluteni, inülin
12	Yağlı tohum ve meyvalar, muhtelif tane, tohum ve meyvalar, sanayide ve tıpta kullanılan bitkiler, saman ve kaba yem
13	Lak, sakız, reçine ve diğer bitkisel özsu ve hülasalar
14	Örölmeye elverişli bitkisel maddeler, tarifenin başka yerinde belirtilmeyen bitkisel ürünler
15	Hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar ve bunların parçalanma ürünleri, hazır yemeklik katı yağlar, hayvansal ve bitkisel mumlar
Hariç:	
1509	
1517 ila 152200	
16	Et, balık, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar veya diğer su omurgasızlarının müstahzarları
1801 00 000	Kakao dane ve kırıkları

1802 00 000	Kakao kabukları, iç kabukları, zarları ve diğer kakao döküntüleri
20	Sebzeler, mayvalar, sert kabuklu mayvalar ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar
Hariç:	
200110 000	
2009 50	
2009 70	
2103	Soslar ve müstahzarları, çeşni ve lezzet verici karışımlar, hardal unu ve irmiği, hazır hardal
2104	Çorbalar, et suları ve müstahzarları, karışım halindeki homojenize gıda müstahzarları
2401	Yaprak tütün, tütün döküntüleri
25	Tuz, kükürt, topraklar ve taşlar, alçılar, kireçler ve çimento
Hariç:	
2501 00 910	
2529 21 000	
2529 22 000	
26	Metal cevherleri, cüruf ve kül
3003	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere birbirleriyle karıştırılmış iki veya daha fazla unsurdan oluşan ilaçlar (3002, 3005 ve 3006 pozisyonlarındaki ürünler hariç) (Dozlandırılmamış veya perakende satılacak şekilde ambalajlanmamış)
32	Debagatte ve boyacılıkta kullanılan hülusalalar, tanenler ve türevleri, boyalar, pigmentler ve diğer boyayıcı maddeler
3301, 3302	Uçucu yağlar, rezinoitler, sanayide hammadde olarak kullanılan koku veren maddelerin karışımları
3402	Yüzeyaktif organik maddeler (sabunlar hariç), yüzeyaktif müstahzarlar, yıkama müstahzarları ve temizleme müstahzarları (3401 pozisyonundakiler hariç)
35	Albüminoid maddeler, tutkallar, enzimler
3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzemeler, plastikten kapaklar, kapsüller vb.
4001	Tabii kauçuk, balata vb.

4403 41 000, 4403 49	Diğer işlenmemiş tropik cins kereste
4407 24 ila 4407 29	Tropik cins işlenmiş kereste
4420	Üzerine kakma yapılmış ağaç, mücevherat, ahşap kutu vb. eşya, ahşap küçük heykelcikler ve diğer süs eşyası
4421	Ahşap diğer eşya
45	Mantar ve mantardan eşya
46	Hasırdan, sazdan veya örülmeye elverişli diğer maddelerden mamullar, sepetçi ve hasırcı eşyası
50	İpek
5101	Yün ve yapağı (karde edilmemiş veya taranmamış)
5201 00	Pamuk elyafı (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)
53	Dokumaya elverişli diğer bitkisel lifler, kağıt ipliği ve kağıt ipliğinden dokunmuş mensucat
56	Vatka, keçe ve dokunmamış mensucat, özel iplikler, sicim, kordon, ip vb.
5701	Düğümlü veya sarmalı halılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yünlü ve sarmalı yer kaplamaları
5702 100000	Kilim, sumak, karaman ve elde dokunmuş benzeri yer döşemeleri
5705 001000	Yünden veyaince hayvan kıllarından (hazır eşya halinde olsun olmasın) halılar ve dokuma yer kaplamaları**
5808	Parça halinde kordonlar, işleme yapılmamış şeritçi eşyası vb.
6702 90 000	Yapma çiçekler, yapraklı dallar vb.
68	Taş, alçı, çimento, amyant, mika veya benzeri maddelerden eşya
6913	Seramikten heykelcikler ve diğer süs eşyası
6914	Seramikten diğer eşya
7018 10	Cam boncuklar, taklit inciler, kıymetli veya yarı kıymetli taş taklitleri vb.
7117	Taklit mücevherci eşyası
9401 50 000	Rotten kamışı, sepetçi söğütü, bambu vb. maddelerden oturmaya mahsus mobilyalar
9403 80 000	Diğer maddelerden mobilyalar (Rotten kamışı, sepetçi söğütü ve bambu vb.)

9403 90 900	Bunların aksam ve parçaları
9601	İşlenmiş fildişi, kemik, bağa, boynuz, mercan vb.
9602 00 000	İşlenmiş, yontulmaya elverişli bitkisel veya mineral maddeler ve bu maddelerden eşya, sertleştirilmemiş jelatin vb.
9603	Süpürgeler ve fırçalar, elle kullanılmaya mahsus mekanik süpürgeler (Motorlular hariç), paspaslar ve tüyden toz süpürgeleri vb.(35.03 pozisyonundaki jelatin hariç)
9604 00 000	El kalburları, elekleri
9606	Düğmeler, çıtçıtlar, düğme formları ve bunların diğer aksamı
9609	Kurşun kalemler (9608 pozisyonundakiler hariç), kurşun boya kalemleri, pasteller vb.
9614	Pipolar, puro ve sigara ağızlıkları ve bunların aksam ve parçaları
9615 11 000	Sertleştirilmemiş kauçuktan veya plastik maddelerden saç tarakları, süs tarakları vb.
9617 00	İzole edici kaplar ve diğer vakumlu kaplar
97	Sanat eserleri, koleksiyon eşyası ve antikalar
*Malın tanımında GTİP numaraları esas alınır.	
**Sadece el işi halılar preferans sisteminden yararlanacaktır	

*Kaynak: rusyaofisi.com

RUSYA'DA EV TEKSTİLİ SEKTÖRÜ

ABD Doları(Bin)	Rusya'nın Ev Tekstili İhracatı					
GTİP	Ürün Etiketi	2010 ihracat	2011 ihracat	2012 ihracat	2013 ihracat	2014 ihracat
	HAVLU VE BORNOZLAR					
580211	Havlü cinsi buklemi mensucat (pamuktan, ağartılmamış)	0	0	25	2	3
580220	Havlü cinsi buklemi mensucat (dokumaya elverişli maddelerden)	0	0	0	0	67
610791	Erkek/erkek çocuk için diğeri iç ve gece giyim eşyası; pamuktan (örme)	0	0	128	344	331
610799	Erkek/erkek çocuk için diğeri iç ve gece giyim eşyası; dokunabilir diğeri maddeden (örme)	0	0	22	29	25
610891	Kadın/kız çocuk için diğeri iç ve gece giyim eşyası; pamuktan (örme)	0	0	84	138	172
610892	Kadın/kız çocuk için diğeri iç ve gece giyim eşyası; sentetik/suni lif. (örme)	0	0	23	76	186
610899	Kadın/kız çocuk için diğeri iç ve gece giyim eşyası; dokunabilir diğeri maddeden (örme)	0	0	41	53	26
620791	Erkek/erkek çocuk için diğeri iç ve gece giyim eşyası; pamuktan	0	0	248	257	292
620799	Erkek/erkek çocuk için diğeri iç ve gece giyim eşyası; dokunur diğeri maddeden	0	0	19	65	61
620891	Kadın/kız çocuk için diğeri iç giyim eşyası; pamuktan	0	0	183	298	417
620892	Kadın/kız çocuk için diğeri iç giyim, sentetik/suni lifden	0	0	192	533	509
620899	Kadın/kız çocuk için diğeri iç giyim eşyası; dokunabilir diğeri maddeden	0	0	108	260	171
630260	Tuvalet ve mutfak bezleri [pamuktan (havlu mensucattan)]			765	1.844	1.896
630291	Tuvalet ve mutfak bezleri (pamuktan)	0	0	609	1.109	1.620
630293	Tuvalet ve mutfak bezleri (sentetik/suni lifden)	0	0	13	39	82
630299	Tuvalet ve mutfak bezleri (dokunabilir diğeri maddeden)	0	0	1.428	1.519	2.174
630710	Yer, bulaşık, toz bezi vb. temizlik bezleri	177	654	2.344	3.149	3.121
	YATAK ÇARŞAFLARI					
630210	Yatak çarşafı (örme)	21	11	305	693	567
630221	Yatak çarşafı [(pamuktan (baskılı)]	3.472	1.549	4.257	4.654	3.897
630222	Yatak çarşafı (sentetik/suni lifden (baskılı)]	98	25	97	616	766
630229	Yatak çarşafı (dokunabilir diğeri madde (baskılı)]	0	3	10	47	107
630231	Yatak çarşafı (pamuktan, diğeri hallerde)]	1.072	396	838	1.380	1.515
630232	Yatak çarşafı (sentetik/suni lifden (diğeri hallerde)]	55	4	36	62	362
630239	Yatak çarşafı (dokunabilir diğeri madde (diğeri hallerde)]	79	93	90	410	1.038

	PERDELİK VE DÖŞEMELİK KUMAŞ					
540741	Diğer dokunmuş men; diğer, naylon, poliamid=>%85	0	33	0	27	12
540742	Diğer dokunmuş men; diğer, boyanmış, naylon/poliamid=>%85	0	6	90	72	37
540743	Diğer dokunmuş men; diğer, renkli ipliklerden, naylon/poliamid=>%85	0	0	12	0	23
540745	Diğer dokunmuş men; baskılı, naylon/diğer poliamid=>%85	0	0	0	1	1.750
540751	Diğer dokunmuş men; tekstürize poliester=>%85	14	1	65	104	13
540752	Diğer dokunmuş men; boyanmış, tekstürize poliester=>%85	405	6	1.404	1.312	736
540753	Diğer dokunmuş men; renkli ipliklerden, tekstürize poliester=>%85	27	117	218	248	127
540754	Diğer dokunmuş men; baskılı, tekstürize poliester=>%85	0	0	47	64	48
540761	Diğer dokunmuş men (tekstürize edilmemiş poliester=>%85)	504	203	3.771	3.106	3.292
540769	Dokumalar (tekstrüze edilmiş poliester elyafı >% 85)	25	80	235	219	254
540771	Diğer dokunmuş men; diğer, diğer sentetik filemant =>%85	2.118	1.447	9.332	11.258	12.015
540772	Diğer dokunmuş men; boyanmış, sentetik fil=>%85	12	71	654	565	596
540773	Diğer dokunmuş men; renkli ipliklerden, sentetik fil=>%85	0	0	113	94	146
540774	Diğer dokunmuş mensucat; baskılı, sentetik filamentsucatt=>%85	0	0	94	25	85
540781	Diğer dokunmuş mens; sent. fil.<%85, pamuk karışık	4	0	74	4	19
540782	Diğer dokunmuş mens; boyanmış, sent. fil.<%85, pamuk karışık	1	6	265	1.499	1.572
540783	Diğer dokunmuş men (renkli ipliklerden, sent. fil.<%85, pamuk karışık)	0	10	274	367	217
540784	Diğer dokunmuş men (baskılı ipliklerden, sent. fil.<%85, pamuk karışık)	0	0	4	44	106
540791	Diğer dokunmuş men; sentetik filament ipliğinden123		29	379	130	282
540792	Diğer dokunmuş men; boyanmış, sentetik filament ipliğinden	1	10	207	152	330
540793	Diğer dokunmuş mens; renkli ipliklerden, sentetik filament ipliğinden	2	0	132	198	175
540794	Diğer dokunmuş mens; baskılı, sentetik filament ipliğinden	0	0	0	0	1
540821	Diğer dokunmuş mens; suni fil. Şerit, vb.=>%85	0	0	0	7	0
540822	Dokumalar (%85 ve fazla suni lif içeren; boyanmış)	8	33	378	571	3
540823	Dokumalar (%85 ve fazla suni iplik içeren; renkli iplikten)	0	0	0	40	95
540824	Diğ dokuma mensucat; baskılı, suni filament şerit vb.=>%85	0	1	25	0	0
540831	Diğer dokunmuş mensuca	0	0	0	0	0
540832	Diğer dokunmuş mensucat; boyanmış	2	3	9	223	10
540833	Diğer dokunmuş mensucat; renkli ipliklerden	0	0	0	2	95
540834	Diğer dokunmuş mensucat; baskılı	0	0	0	0	0
	DiĞER EV TEKSTİLİ ÜRÜNLERİ					
580110	Dokunmuş mensucat (yün/ince kıldan)	2	0	6	3	44
580121	Dokunmuş mensucat (pamuktan, kesilmemiş atkı iplikli kadife, pelüş, fasoneli)					
580122	Dokunmuş mensucat (pamuklu, kesilmiş atkı iplikli (fitilli) kadife ve pelüş)	0	1	6	24	61
580123	Dokunmuş mensucat (pamuklu, atkı iplikli diğer kadife ve pelüş)	10	40	53	16	4
580126	Dokunmuş tırtıl mensucat (pamuklu)	0	0	0	10	
580131	Dokunmuş mensucat (suni/sen liften, kesilmemiş atkı iplikli kadife ve pelüş)	0	0	25	32	3
580132	Dokunmuş mensucat (suni/sen liften, kesilmiş atkı iplikli (fitilli)kadife ve pelüş)	0	0	8	186	286
580133	Dokunmuş mensucat (suni/sen liften, atkı iplikli diğer kadife ve pelüş)	0	0	275	162	212

580136	Dokunmuş tırtıl mensucat (sentetik/suni liften)	0	10	1.902	1.817	1.163
580190	Diğer dokumaya elverişli maddeden kadife, pelüş, vb.mensucat	0	11	146	155	297
580810	Kordon, saçak, ponpon, işlenmemiş şeritçi eşyası; parça halinde	11	3	145	175	195
580890	Kordon, saçak, ponpon, işlenmemiş şeritçi eşyası	2	0	6	3	44
581010	Kimyasal işlemler-zemin dokuması kesilerek çıkarılmış işleme	2	0	158	28	89
581091	Pamuktan işlemler (parça, şerit-motifler)	0	0	1	71	103
581092	Sentetik-suni lifden işlemler	2	108	16	107	156
581099	Dokumaya elverişli diğer maddeden işlemler	4	1	578	634	438
	YATAK ÖRTÜLERİ VE DİĞER MEFRUŞAT EŞYASI					
630411	Yatak örtüleri (örme)	11	0	14	28	95
630419	Yatak örtüleri (diğer hallerde)	121	100	130	241	1.218
630491	Diğer mefruşat eşyası [(örme) diğer maddelerden]1		0	1	41	51
630492	Diğer mefruşat eşyası [(örülmemiş) pamuktan]	31	18	33	40	48
630493	Diğer mefruşat eşyası [(örülmemiş) sentetik lifden]	3.467	4.131	5.779	5.980	6.006
630499	Diğer mefruşat eşyası [(örülmemiş) dokunabilir diğer maddeden]	1.704	632	158	82	1.340
	PERDELER VE YATAK FARBELALARI					
600531	Çözümlü tipi örgülü diğer mensucat (sentetik, ağırlatılmış/ağırlatılmamış)	1	0	84	92	113
600532	Çözümlü tipi örgülü diğer mensucat (sentetik, boyanmış)	0	12	336	548	776
600533	Çözümlü tipi örgülü diğer mensucat (sentetik, farklı renkteki iplikten)					
600534	Çözümlü tipi örgülü diğer mensucat (sentetik, baskılı)	0	0	10	31	105
600631	Diğer örme mensucat (sentetik liften)	21	0	83	77	80
600632	Diğer örme mensucat (sentetik liften, boyanmış)	13	225	1.933	1.756	660
600633	Diğer örme mensucat (sentetik liften, farklı renkteki iplikten)	1	1	23	102	33
600634	Diğer örme mensucat (sentetik liften, baskılı)	0	15	12	17	349
630312	Perde ve iç stor, perde ve yatak farbalaları [(sentetik lifden (örme))]	54	9	8	140	143
630319	Perde ve iç stor, perde ve yatak farbalaları [(dokunur diğer maddelerden (örme))]	0	1	0	0	6
630391	Perde ve iç stor, perde ve yatak farbalaları [(pamuktan (diğer hallerde))]	83	64	36	176	59
630392	Perde, iç stor, perde ve yatak farbalaları [(sentetik lifden (diğer hallerde))]	48	392	282	982	906
630399	Perde, iç stor, perde ve yatak farbalaları [(dokunur diğer maddeden (diğer hallerde))]	3.879	4.328	4.869	5.666	7.225
	TÜLLER VE DANTELALAR					
580410	Tüller (diğer file mensucat)	7	10	221	351	425
580421	Makinede yapılmış dantelalar; sentetik-suni lifden	13	48	227	434	336
580429	Makinede yapılmış dantelalar; diğer maddeden	0	2	6	2	22
580430	Dantela; el işi, dokunmuş/örme hariç	0	27	0	0	0
	BATTANİYELER					
630110	Battaniye (elektrikli)	1	0	37	5	34
630120	Battaniye (yün/ince kıldan) elektrikli hariç	864	174	789	681	1.991
630130	Battaniye (pamuktan) elektrikli hariç	25	17	84	180	517
630140	Battaniye ve diz battaniesi (sentetik lifden) elektrikli hariç	38	62	288	497	892
630190	Diğer battaniye ve diz battanieseleri elektrikli hariç	69	1	59	146	290
	YATAK, YORGAN, UYKU TULUMLARI					
940430	Uyku tulumları	21	25	78	90	278
940490	Şilte, yorgan, yastık, puf, diz-ayak örtüleri, minderler vb	7.073	7.255	7.770	11.140	9.412

MASA ÖRTÜLERİ						
630240	Masa örtüleri (örme)	0	0	51	5	23
630251	Masa örtüleri [pamuktan (diğer hallerde)]	1.619	1.928	0	0	0
630253	Masa örtüleri [sentetik/suni elyaftan (diğer hallerde)]	2	5	38	69	381
630259	Masa örtüleri [dokunabilir diğer maddeden (diğer hallerde)]	2.913	3.223	2.335	3.817	3.511
ELİŞİ DUVAR HALILARI						
580500	Duvar halısı; el dokuması/iğne işlemesi	0	1	25	3	4
TOPLAM		30.209	27.671	58.771	74.751	81.868

Rusya'nın Ev Tekstili İthalatı						
GTİP	Ürün Etiketi	2010 İthalat	2011 İthalat	2012 İthalat	2013 İthalat	2014 İthalat
HAVLU VE BORNOZLAR						
580211	Havlulu cinsi bukleli mensucat (pamuktan, ağartılmamış)	61	976	1.405	1.106	31
580219	Havlulu cinsi bukleli mensucat (pamuktan, diğer)	2.787	2.673	3.286	4.143	1.837
580220	Havlulu cinsi bukleli mensucat (dokumaya elverişli maddelerden)	115	12	470	475	238
610791	Erkek/erkek çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; pamuktan (örme)	3.258	2.760	8.370	7.472	2.081
610799	Erkek/erkek çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; dokunabilir diğer maddeden (örme)	770	1.610	3.232	1.662	1.016
610899	Kadın/kız çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; dokunabilir diğer maddeden (örme)					
620791	Erkek/erkek çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; pamuktan	5.252	3.007	3.526	3.938	3.306
620799	Erkek/erkek çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; dokunur diğer maddeden	801	362	1.016	824	570
620891	Kadın/kız çocuk için diğer iç giyim eşyası; pamuktan	9.763	8.559	14.994	7.921	6.290
620892	Kadın/kız çocuk için diğer iç giyim, sentetik/suni lifden	7.002	7.936	10.085	10.174	7.489
630260	Tuvalet ve mutfak bezleri [pamuktan (havlu mensucattan)]	140.707	139.992	157.716	120.606	100.312
620899	Kadın/kız çocuk için diğer iç giyim eşyası; dokunabilir diğer maddeden	1.570	1.494	153.385	4.389	1.696
630260	Tuvalet ve mutfak bezleri [pamuktan (havlu mensucattan)]	140.707	139.823	158.120	120.606	100.312
630291	Tuvalet ve mutfak bezleri (pamuktan)	6.107	11.354	19.488	7.306	9.056
630293	Tuvalet ve mutfak bezleri (sentetik/suni lifden)	2.444	3.839	7.803	4.617	4.467
630299	Tuvalet ve mutfak bezleri (dokunabilir diğer maddeden)	1.604	2.322	8.891	3.771	2.382
630710	Yer, bulaşık, toz bezi vb. temizlik bezleri	25.480	33.232	40.328	43.764	41.328
YATAK ÇARÇAFLARI						
630210	Yatak çarşafı (örme)	1.079	2.545	8.824	8.720	8.397
630221	Yatak çarşafı [(pamuktan (baskılı))]	29.875	42.565	67.092	50.699	42.863
630222	Yatak çarşafı (sentetik/suni lifden (baskılı))	4.896	8.562	14.478	16.776	18.586
630229	Yatak çarşafı (dokunabilir diğer madde (baskılı))	371	441	340	1.571	1.461
630231	Yatak çarşafı (pamuktan, diğer hallerde)]	24.210	28.372	42.594	34.247	29.747
630232	Yatak çarşafı (sentetik/suni lifden (diğer hallerde)]	3.627	5.304	4.724	6.854	6.545
630239	Yatak çarşafı (dokunabilir diğer madde (diğer hallerde)]	528	407	32.347	54.678	485
PERDELİK VE DÖŞEMELİK KUMAŞ						

540741	iğer dokunmuş men; diğer, naylon, poliamid=>%85	492	382	1.152	627	7.156
540742	Diğer dokunmuş men; diğer, boyanmış, naylon/poliamid=>%85	3.367	3.375	3.684	3.791	7.206
540743	Diğer dokunmuş men; diğer, renkli ipliklerden, naylon/poliamid=>%85	57	57	170	20	104
540744	Diğer dokunmuş men; baskılı, naylon/diğer poliamid=>%85	353	295	124	22.274	78.938
540751	Diğer dokunmuş men; tekstürize poliester=>%85	1.291	2.124	3.800	5.063	4.594
540752	Diğer dokunmuş men; boyanmış, tekstürize poliester=>%85	17.247	14.500	10.592	10.029	6.994
540761	Diğer dokunmuş men (tekstürize edilmemiş poliester=>%85)	126.14 3	176.370	196.70 2	136.13 3	145.681
540769	Dokumalar (tekstrüze edilmiş poliester elyafı >% 85)	3.454	2.029	3.681	2.561	1.927
540771	Diğer dokunmuş men; diğer, diğer sentetik filemant =>%85	1.015	608	584	599	1.197
540772	Diğer dokunmuş men; boyanmış, sentetik fil=>%85	6.108	8.811	8.973	3.855	4.541
540753	Diğer dokunmuş men; renkli ipliklerden, tekstürize poliester=>%85	5.424	3.821	3.365	4.647	3.502
540754	Diğer dokunmuş men; baskılı, tekstürize poliester=>%85	5.280	3.370	5.128	2.914	3.444
540773	Diğer dokunmuş men; renkli ipliklerden, sentetik fil=>%85	4.762	4.976	4.772	6.609	4.594
540774	Diğer dokunmuş mensucat; baskılı, sentetik filamentsucatt=>%85	5.280	3.370	5.128	2.914	3.444
540781	Diğer dokunmuş mens; sent. fil.<%85, pamuk karışık	1.083	452	618	1.238	1.470
540782	Diğer dokunmuş mens; boyanmış, sent. fil.<%85, pamuk karışık	11.411	9.822	12.382	25.780	16.479
540783	Diğer dokunmuş men (renkli ipliklerden, sent. fil.<%85, pamuk karışık)	4.024	5.005	5.014	3.945	4.207
540784	Diğer dokunmuş men (baskılı ipliklerden, sent. fil.<%85, pamuk karışık)	9.558	3.737	5.374	4.181	4.499
540791	Diğer dokunmuş men; sentetik filament ipliğinden	59	201	4.373	2.801	1.013
540792	Diğer dokunmuş men; boyanmış, sentetik filament ipliğinden	4.616	8.983	4.184	4.315	4.758
540793	Diğer dokunmuş mens; renkli ipliklerden, sentetik filament ipliğinden KG	3.764	3.305	1.801	1.337	1.162
540794	Diğer dokunmuş mens; baskılı, sentetik filament ipliğinden	2.874	2.133	978	533	218
540821	Diğer dokunmuş mens; suni fil. şerit, vb.=>%85	175	1.719	784	6.120	5.111
540822	Dokumalar (%85 ve fazla suni lif içeren; boyanmış)	372	586	2.444	2.454	1.720
540823	Dokumalar (%85 ve fazla suni iplik içeren; renkli iplikten)	171	667	3.391	94	51
540824	Diğ dokuma mensucat; baskılı, suni filament şerit vb.=>%85	2.773	1.933	2.118	1.350	495
540831	Diğer dokunmuş mensucat	57	86	36	194	402
540832	Diğer dokunmuş mensucat; boyanmış	1.225	521	1.221	3.822	1.818
540833	Diğer dokunmuş mensucat; renkli ipliklerden	575	620	351	359	235
540834	Diğer dokunmuş mensucat; baskılı	60	38	63	575	149
	DIĞER EV TEKSTİL ÜRÜNLERİ					
580110	Dokunmuş mensucat (yün/ince kıldan)	314	428	1.085	331	1.036
580121	Dokunmuş mensucat (pamuktan, kesilmemiş atkı iplikli kadife, pelüş, fasoneli)	14	13	217	26	0
580122	Dokunmuş mensucat (pamuklu, kesilmiş atkı iplikli (fitilli) kadife ve pelüş)	1.174	1.267	1.055	1.346	235
580123	Dokunmuş mensucat (pamuklu, atkı iplikli diğer kadife ve pelüş)	21	5	80	50	104
580126	Dokunmuş tirtıl mensucat (pamuklu)	151	238	174	60	51
580131	Dokunmuş mensucat (suni/sen liften, kesilmemiş atkı iplikli kadife ve pelüş)	1.287	1.452	172	164	79
580132	Dokunmuş mensucat (suni/sen liften, kesilmiş atkı iplikli (fitilli)kadife ve pelüş)	1.770	3.553	6.377	8.286	7.334
580133	Dokunmuş mensucat (suni/sen liften, atkı iplikli diğer kadife ve pelüş)	1.693	1.370	5.555	5.629	5.667

580136	Dokunmuş tırtıl mensucat (sentetik/suni liften)	39.284	31.281	33.844	26.781	17.813
580190	Diğer dokumaya elverişli maddeden kadife, pelüş, vb.mensucat	43	121	261	125	319
580810	Kordon, saçak, ponpon, işlenmemiş şeritçi eşyası; parça halinde	1.839	1.594	1.498	2.164	2.128
580890	Kordon, saçak, ponpon, işlenmemiş şeritçi eşyası	4.604	5.061	6.200	4.871	3.802
581010	Kimyasal işlemler-zemin dokuması kesilerek çıkarılmış işleme	261	205	116	268	96
581091	Pamuktan işlemler (parça, şerit-motifler)	138	393	521	253	227
581092	Sentetik-suni lifden işlemler	9.952	11.256	6.637	6.152	5.846
581099	Dokumaya elverişli diğer maddeden işlemler	72	245	206	1.132	238
	YATAK ÖRTÜLERİ VE DİĞER MEFRUŞAT EŞYASI					
630411	Yatak örtüleri (örme)	5.374	7.219	9.304	7.359	8.075
630419	Yatak örtüleri (diğer hallerde)	12.264	21.345	60.061	17.524	10.452
630491	Diğer mefruşat eşyası [(örme) diğer maddelerden]	1.028	1.293	2.634	2.813	1.952
630492	Diğer mefruşat eşyası [(örülmemiş) pamuktan]	1.508	1.600	1.975	3.350	3.280
630493	Diğer mefruşat eşyası [(örülmemiş) sentetik lifden]	9.933	13.728	13.614	15.743	11.669
630499	Diğer mefruşat eşyası [(örülmemiş) dokunabilir diğer maddeden]	2.083	1.682	2.104	2.810	2.800
	PERDELER VE YATAK FARBELALARI					
600531	Çözümlü örgülü diğer mensucat (sentetik, ağırlatılmış/ağırlatılmamış)	1.178	2.471	2.806	2.614	2.058
600532	Çözümlü örgülü diğer mensucat (sentetik, boyanmış)	11.524	16.165	29.317	21.768	55.441
600533	Çözümlü örgülü diğer mensucat (sentetik, farklı renkteki iplikten)	151	214	778	168	554
600534	Çözümlü örgülü diğer mensucat (sentetik, baskılı)	3.321	3.027	2.205	3.335	1.467
600631	Diğer örme mensucat (sentetik liften)	2.095	2.829	6.286	6.267	5.248
600632	Diğer örme mensucat (sentetik liften, boyanmış)	39.023	50.243	66.517	57.026	36.548
600633	Diğer örme mensucat (sentetik liften, farklı renkteki iplikten)	5.912	12.096	9.088	6.719	2.600
600634	Diğer örme mensucat (sentetik liften, baskılı)	9.251	12.058	9.443	8.738	7.861
630312	Perde ve iç stor, perde ve yatak farbalaları [(sentetik lifden (örme))]	1.499	3.418	3.559	3.955	3.877
630319	Perde ve iç stor, perde ve yatak farbalaları [(dokunur diğer maddelerden (örme))]	82	159	368	249	1.206
630391	Perde ve iç stor, perde ve yatak farbalaları [(pamuktan (diğer hallerde))]	3.768	8.455	8.718	7.543	6.492
630392	Perde, iç stor, perde ve yatak farbalaları [(sentetik lifden (diğer hallerde))]	24.602	36.793	61.756	43.363	55.659
630399	Perde, iç stor, perde ve yatak farbalaları [(dokunur diğer maddeden (diğer hallerde))]	915	2.303	3.669	2.356	1.489
	TÜLLER VE DANTELALAR					
580410	Tüller (diğer file mensucat)	9.177	12.823	17.346	1.254	7.469
580421	Makinede yapılmış dantelalar; sentetik-suni lifden	2.374	2.868	38.523	3.407	2.582
580429	Makinede yapılmış dantelalar; diğer maddeden	283	604	1.496	637	681
580430	Dantela; el işi, dokunmuş/örme hariç	0	0	1	0	1
	BATTANİYELER					
630110	Battaniye (elektrikli)	253	214	6.371	288	296
630120	Battaniye (yün/ince kıldan) elektrikli hariç	7.139	7.759	10.331	7.655	6.117
630130	Battaniye (pamuktan) elektrikli hariç	2.559	41.141	18.972	4.390	3.360
630140	attaniye ve diz battaniyesi (sentetik lifden) elektrikli hariç	54.617	59.488	71.884	63.729	41.390
630190	Diğer battaniye ve diz battaniyeleri elektrikli hariç	1.097	2.743	35.626	1.865	1.633
	YATAK, YORGAN, UYKU TULUMLARI					
940430	Uyku tulumları	3.649	5.824	5.949	7.448	7.443
940490	Şilte, yorgan, yastık, puf, diz-ayak örtüleri, minderler vb.	49.349	60.630	85.686	75.897	73.399

MASA ÖRTÜLERİ						
630240	Masa örtüleri (örme)	219	576	313	193	101
630251	Masa örtüleri [pamuktan (diğer hallerde)]	4.535	6.393	7.973	6.341	4.359
630253	Masa örtüleri [sentetik/suni elyaftan (diğer hallerde)]	8.452	10.999	11.917	8.076	6.816
630259	Masa örtüleri [dokunabilir diğer maddeden (diğer hallerde)]	628	631	2.319	12.235	691
ELİŞİ DUVAR HALILARI						
580500	Duvar halısı; el dokuması/iğne işlemesi	178	266	283	150	251
TOPLAM		978.721	1.180.582	1.728.691	1.242.356	1.127.896

TÜRKİYE'NİN RUSYA'DAN İTHAL ETTİĞİ EV TEKSTİLİ ÜRÜNLERİ

Dolar Cinsi				
Ürün Kodu		2012	2013	2014
HAVLU VE BORNOZLAR				
580211	Havlü cinsi buklemi mensucat (pamuktan, ağartılmamış)	0	0	0
580219	Havlü cinsi buklemi mensucat (pamuktan, diğer)	0	0	0
580220	Havlü cinsi buklemi mensucat (dokumaya elverişli maddelerden)	0	0	0
610791	Erkek/erkek çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; pamuktan (örme)	0	0	0
610799	Erkek/erkek çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; dokunabilir diğer maddeden (örme)	617	0	0
610891	Kadın/kız çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; pamuktan (örme)	0	0	0
610892	Kadın/kız çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; sentetik/suni lif. (örme)	0	0	0
610899	Kadın/kız çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; dokunabilir diğer maddeden (örme)	0	0	0
620791	Erkek/erkek çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; pamuktan	0	0	0
620799	Erkek/erkek çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; dokunur diğer maddeden	0	0	0
620891	Kadın/kız çocuk için diğer iç giyim eşyası; pamuktan	0	0	0
620892	Kadın/kız çocuk için diğer iç giyim, sentetik/suni lifden	0	0	0
620899	Kadın/kız çocuk için diğer iç giyim eşyası; dokunabilir diğer maddeden	0	0	0
630260	Tuvalet ve mutfak bezleri [pamuktan (havlü mensucattan)]	516	1.729	0
630291	Tuvalet ve mutfak bezleri (pamuktan)	0	111	0
630293	Tuvalet ve mutfak bezleri (sentetik/suni lifden)	0	0	0
630299	Tuvalet ve mutfak bezleri (dokunabilir diğer maddeden)	506	159	15.162
630710	Yer, bulaşık, toz bezi vb. temizlik bezleri	1.002	236	128

Yıl toplamı:		2.641	2.235	15.290
	YATAK ÇARŞAFLARI			
630210	Yatak çarşafı (örme)	0	0	0
630221	Yatak çarşafı [(pamuktan (baskılı))]	0	0	0
630222	Yatak çarşafı (sentetik/suni lifden (baskılı))	0	0	0
630229	Yatak çarşafı (dokunabilir diğer madde (baskılı))	0	0	0
630231	Yatak çarşafı (pamuktan, diğer hallerde)]	330	0	0
630232	Yatak çarşafı (sentetik/suni lifden (diğer hallerde)]	0	0	0
630239	Yatak çarşafı (dokunabilir diğer madde (diğer hallerde)]	0	0	0
Yıl toplamı:		330	0	0
	PERDELİK VE DÖŞEMELİK KUMAŞ			
540741009011	Diğer dokunmuş men (ağartılmış/ağartılmamış, döşemelik, naylon/diğer poliamid=>%85)	0	0	0
540741009012	Diğer dokunmuş men (ağartılmış/ağartılmamış, perdelik, naylon/diğer poliamid=>%85)	0	0	0
540742009012	Diğer dokunmuş men (döşemelik, boyanmış, naylon/diğer poliamid=>%85)	0	0	0
540742009012	Diğer dokunmuş men (perdelik, boyanmış, naylon/diğer poliamid=>%85)	0	0	0
540743009011	Diğer dokunmuş men (döşemelik, renkli ipliklerden, naylon/diğer poliamid=>%85)	0	0	0
540743009012	Diğer dokunmuş men (perdelik, renkli ipliklerden, naylon/diğer poliamid=>%85)	0	0	
540744009011	Diğer dokunmuş men (döşemelik, baskılı, naylon/diğer poliamid=>%85)	0	0	0
540751009011	Diğer dokunmuş men (ağartılmış/ağartılmamış, döşemelik, tekstüre poliester=>%85)	0	0	0
540751009012	Diğer dokunmuş men (ağartılmış/ağartılmamış, perdelik, tekstüre poliester=>%85)	0	224	0
540752009011	Diğer dokunmuş men (döşemelik, boyanmış, tekstüre poliester=>%85)	7.482	0	0
540752009012	Diğer dokunmuş men (perdelik, boyanmış, tekstüre poliester=>%85)	0	2.108	0
540753009011	Diğer dokunmuş men (döşemelik, renkli ipliklerden, tekstüre poliester=>%85)	0	0	0
540753009012	Diğer dokunmuş men (perdelik, renkli ipliklerden, tekstüre poliester=>%85)	0	0	0
540754009012	Diğer dokunmuş men (perdelik, baskılı, tekstüre poliester=>%85)	0	0	0
540761109011	Diğer dokunmuş men (ağartılmış/ağartılmamış, döşemelik, tekstüre edilmemiş polies. Fil=>%85)	0	0	0
540761109012	Diğer dokunmuş men (ağartılmış/ağartılmamış, perdelik, tekstüre edilmemiş polies. Fil=>%85)	613	0	0
540761309011	Diğer dokunmuş men (döşemelik, boyanmış, tekstüre, edilmemiş polies. fil=>%85)	4.658	0	0
540761309012	Diğer dokunmuş men (perdelik, boyanmış, tekstüre, edilmemiş polies. fil=>%85)	0	1606	0

540761509011	Diğer dokunmuş men (döşemelik, renkli iplikten, tekstüre, edilmemiş polies. fil=>%85)	0	0	0
540761509012	Diğer dokunmuş men (perdelik, renkli iplikten, tekstüre, edilmemiş polies. fil=>%85)	0	0	0
540761909011	Diğer dokunmuş men (döşemelik, baskılı, tekstüre, edilmemiş polies. fil=>%85)	0	0	0
540761909012	Diğer dokunmuş men (perdelik, baskılı, tekstüre, edilmemiş polies. fil=>%85)	0	0	0
540769109011	Döşemelik mensucat (ağarmamış/ağarmış, poliester filament=>%85)	0	0	0
540769109012	Perdelik mensucat (ağarmamış/ağarmış, poliester filament=>%85)	0	0	0
540769909011	Döşemelik mensucat (poliester filament=>%85)	0	0	0
540769909012	Perdelik mensucat (poliester filament=>%85)	0	0	0
540771009011	Döşemelik mensucat (ağarmamış/ağarmış, sentetik filament=>%85)	0	0	0
540771009012	Perdelik mensucat (ağarmamış/ağarmış, sentetik filament=>%85)	0	0	0
540772009011	Döşemelik mensucat (boyanmış, sentetik filament=>%85)	0	0	0
540772009012	Perdelik mensucat (boyanmış, sentetik filament=>%85)	0	0	0
540773009011	Döşemelik mensucat (farklı renkteki ipliklerden, sentetik filament=>%85)	0	0	41
540773009012	Perdelik mensucat (farklı renkteki ipliklerden, sentetik filament=>%85)	0	0	0
540774009011	Döşemelik mensucat (baskılı, sentetik filament=>%85)	2.865	0	0
540774009012	Perdelik mensucat (baskılı, sentetik filament=>%85)	0	0	0
540781009011	Döşemelik mensucat (ağartılmış/ağartılmamış, sent. fil.<%85) ve sadece pamukla karışık	5.881	0	0
540781009012	Perdelik mensucat (ağartılmış/ağartılmamış, sent. fil.<%85) ve sadece pamukla karışık	0	0	0
540782009011	Döşemelik mensucat (boyanmış, sent. fil.<%85) ve pamukla karışık	0	0	0
540782009012	Perdelik mensucat (boyanmış, sent. fil.<%85) ve pamukla karışık	0	0	0
540783009011	Döşemelik mensucat (farklı renkteki ipliklerden, sent. fil.<%85) pamuk karışık	0	0	0
540783009012	Perdelik mensucat (farklı renkteki ipliklerden, sent. Fil<%85) pamuk karışık	0	0	0
540784009011	Döşemelik mensucat (baskılı, sent. Fil<%85) pamuk karışık	0	0	0
540784009012	Perdelik mensucat (baskılı, sent. fil<%85) pamuk karışık	0	0	0
540791009012	Perdelik (ağartılmış/ağartılmamış, sentetik filament ipliğinden)	0	0	0
540792009011	Döşemelik mensucat (boyanmış, sentetik filament ipliğinden)	0	0	0
540792009012	Perdelik (boyanmış, sentetik filament ipliğinden)	0	0	0
540793009011	Döşemelik mensucat (farklı renkteki ipliklerden, sentetik filament ipliğinden)	24.964	0	996
540793009012	Perdelik (farklı renkteki ipliklerden, sentetik filament ipliğinden)	0	0	0
540794009011	Döşemelik mensucat (baskılı, sentetik filament ipliğinden)	0	0	0
540794009012	Perdelik (baskılı, sentetik filament ipliğinden)	0	0	0
540821009012	Perdelik mensucat (ağartılmış/ağartılmamış, suni fil. Şerit,	0	0	0

	vb.=>%85)			
540822109012	Perdelik mensucat (bez a.dimi, sat. Boyalı, 135<en<=155cm, suni fil. Şer, vb.=>%85)	0	0	0
540822909012	Perdelik mensucat (bez a.dimi, saten boyalı, diğer, suni fil. şer, vb.=>%85)	0	0	0
540823009011	Döşemelik mensucat (renkli ipliklerden, suni filament şerit vb.=>%85)	0	0	0
540824009012	Perdelik mensucat (baskılı, suni filament şerit vb.=>%85)	0	0	0
540831009011	Diğer döşemelik mensucat; ağartılmış/ağartılmamış	0	0	0
540832009011	Diğer döşemelik mensucat; boyanmış	0	0	0
540832009012	Diğer Perdelik mensucat; boyanmış	0	0	0
540833009011	Diğer döşemelik mensucat; farklı renkteki ipliklerden	0	0	0
540833009012	Diğer Perdelik mensucat; farklı renkteki ipliklerden	0	0	0
540834009011	Diğer döşemelik mensucat; baskılı	38.426	0	0
540834009012	Diğer Perdelik mensucat; baskılı	0	0	0
		84889	3938	1037
	DIĞER EV TEKSTİL ÜRÜNLERİ			
580110	Dokunmuş mensucat (yün/ince kıldan)	0	0	0
580121	Dokunmuş mensucat (pamuktan, kesilmemiş atkı iplikli kadife, pelüş, fasoneli)	0	0	0
580122	Dokunmuş mensucat (pamuklu, kesilmiş atkı iplikli (fitilli) kadife ve pelüş)	0	0	0
580123	Dokunmuş mensucat (pamuklu, atkı iplikli diğer kadife ve pelüş)	0	0	0
580126	Dokunmuş tırtıl mensucat (pamuklu)	0	0	0
580131	Dokunmuş mensucat (suni/sen liften, kesilmemiş atkı iplikli kadife ve pelüş)	0	0	0
580132	Dokunmuş mensucat (suni/sen liften, kesilmiş atkı iplikli (fitilli)kadife ve pelüş)	0	0	0
580133	Dokunmuş mensucat (suni/sen liften, atkı iplikli diğer kadife ve pelüş)	0	0	0
580136	Dokunmuş tırtıl mensucat (sentetik/suni liften)	112.835	0	12.759
580190	Diğer dokumaya elverişli maddeden kadife, pelüş, vb.mensucat	0	0	0
580810	Kordon, saçak, ponpon, işlenmemiş şeritçi eşyası; parça halinde	0	0	0
580890	Kordon, saçak, ponpon, işlenmemiş şeritçi eşyası	341	0	593
581010	Kimyasal işlemler-zemin dokuması kesilerek çıkarılmış işleme	0	0	0
581091	Pamuktan işlemler (parça, şerit-motifler)	0	0	0
581092	Sentetik-suni lifden işlemler	0	0	0
581099	Dokumaya elverişli diğer maddeden işlemler	0	0	0
Yıl toplamı:		113.176	0	1.176
	YATAK ÖRTÜLERİ VE DIĞER MEFRUŞAT EŞYASI			
630411	Yatak örtüleri (örme)	0	0	0
630419	Yatak örtüleri (diğer hallerde)	0	0	0
630491	Diğer mefruşat eşyası [(örme) diğer maddelerden]	0	0	0

630492	Diğer mefruşat eşyası [(örülmemiş) pamuktan]	0	0	0
630493	Diğer mefruşat eşyası [(örülmemiş) sentetik lifden]	0	0	24.393
630499	Diğer mefruşat eşyası [(örülmemiş) dokunabilir diğer maddeden]	0	0	18.846
Yıl toplamı:		0	0	43.239
	PERDELER VE YATAK FARBELALARI			
600531	Çözümlü tipi örgülü diğer mensucat (sentetik, ağırlanmış/ağırlanmamış)	0	0	
600532	Çözümlü tipi örgülü diğer mensucat (sentetik, boyanmış)	0	0	51.171
600533	Çözümlü tipi örgülü diğer mensucat (sentetik, farklı renkteki iplikten)	0	0	0
600534	Çözümlü tipi örgülü diğer mensucat (sentetik, baskılı)	0	0	0
600631	Diğer örme mensucat (sentetik liften)	0	0	0
600632	Diğer örme mensucat (sentetik liften, boyanmış)	0	140.69 5	23.589
600633	Diğer örme mensucat (sentetik liften, farklı renkteki iplikten)	0	0	0
600634	Diğer örme mensucat (sentetik liften, baskılı)	854	0	0
630312	Perde ve iç stor, perde ve yatak farbalaları [(sentetik lifden (örme))]	0	0	0
630319	Perde ve iç stor, perde ve yatak farbalaları [(dokunur diğer maddelerden (örme))]	0	0	0
630391	Perde ve iç stor, perde ve yatak farbalaları [(pamuktan (diğer hallerde))]	245	0	0
630392	Perde, iç stor, perde ve yatak farbalaları [(sentetik lifden (diğer hallerde))]	0	0	0
630399	Perde, iç stor, perde ve yatak farbalaları [(dokunur diğer maddeden (diğer hallerde))]	64.786	89134	132.273
Yıl toplamı:		65.885	229.82 9	207.033
	TÜLLER VE DANTELALAR			
580410	Tüller (diğer file mensucat)	0	0	0
580421	Makinede yapılmış dantelalar; sentetik-suni lifden	0	0	0
580429	Makinede yapılmış dantelalar; diğer maddeden	0	0	0
580430	Dantela; el işi, dokunmuş/örme hariç	0	0	0
Yıl toplamı:		0	0	0
	BATTANİYELER			
630120	Battaniye (yün/ince kıldan) (elektrikli hariç)	0	0	0
630130	Battaniye (pamuktan) elektrikli hariç	0	0	0
		0	0	0
630140	Battaniye ve diz battaniyesi (sentetik lifden) elektrikli hariç	0	0	0
630190	Diğer battaniye ve diz battaniyeleri elektrikli hariç	0	0	0
Yıl toplamı:		0	0	0
	YATAK, YORGAN, UYKU TULUMLARI			

940430	Uyku tulumları	0	0	0
940490	Şilte, yorgan, yastık, puf, diz-ayak örtüleri, minderler vb.	232	1.700	0
Yıl toplamı:		232	1.700	0
	MASA ÖRTÜLERİ			
630240	Masa Örtüleri(örme)	0	0	0
630251	Masa örtüleri [pamuktan (diğer hallerde)]	2.876	6.827	19.431
630253	Masa örtüleri [sentetik/suni elyaftan (diğer hallerde)]	0	0	0
630259	Masa örtüleri [dokunabilir diğer maddeden (diğer hallerde)]	8.080	12.265	18.459
Yıl toplamı:		10.956	19.092	37.890
TOPLAM		1.042.109	256.794	695.665

TÜRKİYE’NİN RUSYAYA EV TEKSTİLİ İHRACATI

Dolar		2012	2013	2014
Ürün Kodu	HAVLU VE BORNOZLAR			
580211	Havlü cinsi bukleli mensucat (pamuktan, ağartılmamış)	40.618		
580219	Havlü cinsi bukleli mensucat (pamuktan, diğeri)	5.564.261	6.043.981	3.389.723
580220	Havlü cinsi bukleli mensucat (dokumaya elverişli maddelerden)	1.297.159	2.089.714	1.330.300
610791	Erkek/erkek çocuk için diğeri iç ve gece giyim eşyası; pamuktan (örme)	69.738	155.528	63.507
610799	Erkek/erkek çocuk için diğeri iç ve gece giyim eşyası; dokunabilir diğeri maddeden (örme)	2.882	545	1.132
610891	Kadın/kız çocuk için diğeri iç ve gece giyim eşyası; pamuktan (örme)	1.096.984	932.986	2.330.692
610892	Kadın/kız çocuk için diğeri iç ve gece giyim eşyası; sentetik/suni lif. (örme)	318.365	347.316	210.538
610899	Kadın/kız çocuk için diğeri iç ve gece giyim eşyası; dokunabilir diğeri maddeden (örme)	7.664	8.734	46.077
620791	Erkek/erkek çocuk için diğeri iç ve gece giyim eşyası; pamuktan	667.846	488.439	717.855
620799	Erkek/erkek çocuk için diğeri iç ve gece giyim eşyası; dokunur diğeri maddeden	33.948	557.558	31.129
620891	Kadın/kız çocuk için diğeri iç giyim eşyası; pamuktan	1.018.264	2.494.035	1.469.144
620892	Kadın/kız çocuk için diğeri iç giyim, sentetik/suni lifden	71.347	80.087	47.724
620899	Kadın/kız çocuk için diğeri iç giyim eşyası; dokunabilir diğeri maddeden	169.202	36.062	72.675
630260	Tuvalet ve mutfak bezleri [pamuktan (havlu mensucattan)]	20.056.004	26.835.563	18.847.536
630291	Tuvalet ve mutfak bezleri (pamuktan)	1.900.631	1.446.713	315.320
630293	Tuvalet ve mutfak bezleri (sentetik/suni lifden)	3.879.847	1.228.972	683.044
630299	Tuvalet ve mutfak bezleri (dokunabilir diğeri maddeden)	3.955.645	3.175.599	1.209.268
630710	Yer, bulaşık, toz bezi vb. temizlik bezleri	952.109	525.800	433.391
Yıl toplamı:		41.102.514	46.447.632	31.199.055
	YATAK ÇARŞAFLARI			
630210	Yatak çarşafı (örme)	755.149	1.033.420	826.267
630221	Yatak çarşafı [(pamuktan (baskılı)]	7.310.803	9.403.038	8.862.122
630222	Yatak çarşafı (sentetik/suni lifden (baskılı)]	496.577	1.433.352	1.186.703
630229	Yatak çarşafı (dokunabilir diğeri madde (baskılı)]	120.201	163.219	74.838
630231	Yatak çarşafı (pamuktan, diğeri hallerde)]	4.261.263	7.101.770	3.491.187
630232	Yatak çarşafı (sentetik/suni lifden (diğeri hallerde)]	1.194.964	1.706.517	2.031.189

630239	Yatak arşafı (dokunabilir diğer madde (diğer hallerde)]	1.697.453	1.894.902	237.501
Yıl toplamı:		15.836.410	22.736.218	16.709.807
	PERDELİK VE DÖŞEMELİK KUMAŞ			
540741009.011	Diğer dokunmuş men (ağartılmış/ağartılmamış, dödşemelik, naylon/diğer poliamid=>%85)	337.949	795.124	633.647
540741009.012	Diğer dokunmuş men (ağartılmış/ağartılmamış, perdelik, naylon/diğer poliamid=>%85)	2.375.348	2.503.079	2.200.740
540742009011	Diğer dokunmuş men (dödşemelik, boyanmış, naylon/diğer poliamid=>%85)	127.073	156.980	19.613
540742009012	Diğer dokunmuş men (perdelik, boyanmış, naylon/diğer poliamid=>%85)	5.432.818	5.775.224	4.274.879
540743009011	Diğer dokunmuş men (dödşemelik, renkli ipliklerden, naylon/diğer poliamid=>%85)	259.112	590.373	2.295.394
540743009012	Diğer dokunmuş men (perdelik, renkli ipliklerden, naylon/diğer poliamid=>%85)	389.299	1.564	
540744009011	Diğer dokunmuş men (dödşemelik, baskılı, naylon/diğer poliamid=>%85)	3.032	249	338
540751009011	Diğer dokunmuş men (ağartılmış/ağartılmamış, dödşemelik, tekstüre poliester=>%85)	121.775		2.523
540751009012	Diğer dokunmuş men (ağartılmış/ağartılmamış, perdelik, tekstüre poliester=>%85)	80.805	62.779	26.914
540752009011	Diğer dokunmuş men (dödşemelik, boyanmış, tekstüre poliester=>%85)	590.764	647.618	285.444
540752009012	Diğer dokunmuş men (perdelik, boyanmış, tekstüre poliester=>%85)	16.931.491	23.771.466	21.457.430
540753009011	Diğer dokunmuş men (dödşemelik, renkli ipliklerden, tekstüre poliester=>%85)	1.354.226	1.823.057	1.173.005
540753009012	Diğer dokunmuş men (perdelik, renkli ipliklerden, tekstüre poliester=>%85)	8.910.258	7.242.586	7.674.731
540754009012	Diğer dokunmuş men (perdelik, baskılı, tekstüre poliester=>%85)	1.125.954	249.841	211.601
540761109011	Diğer dokunmuş men (ağartılmış/ağartılmamış, dödşemelik, tekstüre edilmemiş polies. fil=>%85)	36.636	89.248	101.640
540761109012	Diğer dokunmuş men (ağartılmış/ağartılmamış, perdelik, tekstüre edilmemiş polies. fil=>%85)	2.643.895	2.302.050	1.119.625
540761309011	Diğer dokunmuş men (dödşemelik, boyanmış, tekstüre, edilmemiş polies. fil=>%85)	1.730.137	2.158.087	2.683.144
540761309012	Diğer dokunmuş men (perdelik, boyanmış, tekstüre, edilmemiş polies. fil=>%85)	36.287.803	33.443.100	30.754.874
540761509011	Diğer dokunmuş men (dödşemelik, renkli iplikten, tekstüre, edilmemiş polies. fil=>%85)	869.659	760.745	461.262
540761509012	Diğer dokunmuş men (perdelik, renkli iplikten, tekstüre, edilmemiş polies. fil=>%85)	9.361.696	6.108.288	7.377.944
540761909011	Diğer dokunmuş men (dödşemelik, baskılı, tekstüre, edilmemiş polies. fil=>%85)	1.650	40.622	4.647
540761909012	Diğer dokunmuş men (perdelik, baskılı, tekstüre, edilmemiş polies. fil=>%85)	9.548.700	10.097.644	6.657.914

540744009012	Diğer dokunmuş men (perdelik, baskılı, naylon/diğer poliamid=>%85)		19.117	8.868
540769109011	Döşemelik mensucat (ağarmamış/ağarmış, poliester filament=>%85)	2.022.135	1.237.278	
540761509011	Diğer dokunmuş men (döşemelik, renkli iplikten, tekstüre, edilmemiş polies. fil=>%85)			461.262
540754009011	Diğer dokunmuş men (döşemelik, baskılı, tekstüre poliester=>%85)		5.040	
540769109012	Perdelik mensucat (ağarmamış/ağarmış, poliester filament=>%85)	431.211	647.833	542.536
540769909011	Döşemelik mensucat (poliester filament=>%85)	1.033.286	3.818.865	4.181.007
540769909012	Perdelik mensucat (poliester filament=>%85)	5.115.673	2.868.979	2.327.525
540771009011	Döşemelik mensucat (ağarmamış/ağarmış, sentetik filament=>%85)	155.769	259.681	143.363
540771009012	Perdelik mensucat (ağarmamış/ağarmış, sentetik filament=>%85)	74.809	61.248	
540772009011	Döşemelik mensucat (boyanmış, sentetik filament=>%85)	959.303	817.604	717.513
540772009012	Perdelik mensucat (boyanmış, sentetik filament=>%85)	3.445.253	820.048	2.080.089
540773009011	Döşemelik mensucat (farklı renkteki ipliklerden, sentetik filament=>%85)	4.836.492	3.728.917	2.431.856
540773009012	Perdelik mensucat (farklı renkteki ipliklerden, sentetik filament=>%85)	227.106	172.873	25.701
540774009011	Döşemelik mensucat (baskılı, sentetik filament=>%85)	2.782	7.224	144.035
540774009012	Perdelik mensucat (baskılı, sentetik filament=>%85)	102.802	131.224	15.128
540781009011	Döşemelik mensucat (ağartılmış/ağartılmamış, sent. fil.<%85) ve sadece pamukla karışık	97.207	17.818	63.031
540781009012	Perdelik mensucat (ağartılmış/ağartılmamış, sent. fil.<%85) ve sadece pamukla karışık	1.115	27.790	93.358
540782009011	Döşemelik mensucat (boyanmış, sent. fil.<%85) ve pamukla karışık	981.453	461.754	349.350
540782009012	Perdelik mensucat (boyanmış, sent. fil.<%85) ve pamukla karışık	1.177.693	268.453	211.839
540783009011	Döşemelik mensucat (farklı renkteki ipliklerden, sent. fil<%85) pamuk karışık	5.195.071	3.461.107	2.848.823
540783009012	Perdelik mensucat (farklı renkteki ipliklerden, sent. fil<%85) pamuk karışık	69.171	33.925	200.955
540784009011	Döşemelik mensucat (baskılı, sent. fil<%85) pamuk karışık	12.323	7.458	
540784009012	Perdelik mensucat (baskılı, sent. fil<%85) pamuk karışık	202	3.419	26.408
540791009012	Perdelik (ağartılmış/ağartılmamış, sentetik filament ipliğinden)	12.218	2.104	105.466
540792009011	Döşemelik mensucat (boyanmış, sentetik filament ipliğinden)	944.099	633.422	495.007
540792009012	Perdelik (boyanmış, sentetik filament ipliğinden)	896.371	1.017.520	1.220.060
540793009011	Döşemelik mensucat (farklı renkteki ipliklerden, sentetik filament ipliğinden)	3.828.589	3.539.923	1.864.193
540791009011	Döşemelik mensucat (ağartılmış/ağartılmamış, sentetik filament)			1.350

	ipliğinden)			
540793009012	Perdelik (farklı renkteki ipliklerden, sentetik filament ipliğinden)	142.806	71.968	226.723
540794009011	Döşemelik mensucat (baskılı, sentetik filament ipliğinden)	169	35.167	4.598
540794009012	Perdelik (baskılı, sentetik filament ipliğinden)	239.475	150.045	50.960
540821009012	Perdelik mensucat (ağartılmış/ağartılmamış, suni fil. şerit, vb.=>%85)	2.038.881	453.702	72.540
540822109012	Perdelik mensucat (bez a.dimi, sat. boyalı, 135<en<=155cm, suni fil. şer, vb.=>%85)	83.625	636.858	2.036
540822909012	Perdelik mensucat (bez a.dimi, saten boyalı, diğer, suni fil. şer, vb.=>%85)	9.561	63.957	11.516
540823009011	Döşemelik mensucat (renkli ipliklerden, suni filament şerit vb.=>%85)	4.870		
540824009012	Perdelik mensucat (baskılı, suni filament şerit vb.=>%85)	3.986.003	2.025.844	2.742.745
540831009012	Diğer Perdelik mensucat; ağartılmış/ağartılmamış		659	
540831009011	Diğer döşemelik mensucat; ağartılmış/ağartılmamış	63.638	3.400	
540832009011	Diğer döşemelik mensucat; boyanmış	64.889	913.189	573.352
540832009012	Diğer Perdelik mensucat; boyanmış	509.313	530.955	542.013
540833009011	Diğer döşemelik mensucat; farklı renkteki ipliklerden	74.918	109.824	200.203
540833009012	Diğer Perdelik mensucat; farklı renkteki ipliklerden	1.491	580	9.280
540834009011	Diğer döşemelik mensucat; baskılı	953.932	564.019	325.279
540834009012	Diğer Perdelik mensucat; baskılı	78.434	213.676	101.655
		138.394.218	128.464.191	114.838.932
	Diğer EV TEKSTİLİ ÜRÜNLERİ			
580110	Dokunmuş mensucat (yün/ince kıldan)	31.268	4.586	56.245
580121	Dokunmuş mensucat (pamuktan, kesilmemiş atkı iplikli kadife, pelüş, fasoneli)	39.832	49.528	
580122	Dokunmuş mensucat (pamuklu, kesilmiş atkı iplikli (fitilli) kadife ve pelüş)	109.987	86.268	63.576
580123	Dokunmuş mensucat (pamuklu, atkı iplikli diğer kadife ve pelüş)	109.976	228.040	48.604
580126	Dokunmuş tirtıl mensucat (pamuklu)	132.398	62.560	49.784
580131	Dokunmuş mensucat (suni/sen liften, kesilmemiş atkı iplikli kadife ve pelüş)	185.131	307.990	687.648
580132	Dokunmuş mensucat (suni/sen liften, kesilmiş atkı iplikli (fitilli)kadife ve pelüş)	148.523	119.884	16.005
580133	Dokunmuş mensucat (suni/sen liften, atkı iplikli diğer kadife ve pelüş)	1.607.714	1.546.750	1.327.872
580136	Dokunmuş tirtıl mensucat (sentetik/suni liften)	37.248.522	31.490.555	18.912.014
580190	Diğer dokumaya elverişli maddeden kadife, pelüş, vb.mensucat	847.924	421.387	463.023
580810	Kordon, saçak, ponpon, işlenmemiş şeritçi eşyası; parça halinde	605.962	1.537.355	959.066
580890	Kordon, saçak, ponpon, işlenmemiş şeritçi eşyası	2.564.813	2.553.721	3.365.790
581010	Kimyasal işlemler-zemin dokuması kesilerek çıkarılmış işleme	495.831	532.899	34.201

581091	Pamuktan işlemler (parça, şerit-motifler)	39.342	13.479	4.184
581092	Sentetik-suni lifden işlemler	42.414.020	43.879.823	32.581.316
581099	Dokumaya elverişli diğer maddeden işlemler	612.345	798.564	1.434.655
Yıl toplamı:		87.193.588	83.633.389	60.003.983
	YATAK ÖRTÜLERİ VE DİĞER MEFRUŞAT EŞYASI			
630411	Yatak örtüleri (örme)	49.245	294.088	42.435
630419	Yatak örtüleri (diğer hallerde)	3.183.383	2.968.205	2.669.011
630491	Diğer mefruşat eşyası [(örme) diğer maddelerden]	189.898	328.846	156.129
630492	Diğer mefruşat eşyası [(örülmemiş) pamuktan]	679.003	875.561	763.676
630493	Diğer mefruşat eşyası [(örülmemiş) sentetik lifden]	871.933	225.628	140.810
630499	Diğer mefruşat eşyası [(örülmemiş) dokunabilir diğer maddeden]	1.062.862	1.003.589	322.272
Yıl toplamı:		6.036.324	5.695.917	4.094.333
	PERDELER VE YATAK FARBELALARI			
600531	Çözü tüpi örgülü diğer mensucat (sentetik, ağırtılmış/ağırtılmamış)	5.105.639	5.116.745	3.713.675
600532	Çözü tüpi örgülü diğer mensucat (sentetik, boyanmış)	3.772.286	7.627.031	5.575.108
600533	Çözü tüpi örgülü diğer mensucat (sentetik, farklı renkteki iplikten)	814.828	179.240	244.207
600534	Çözü tüpi örgülü diğer mensucat (sentetik, baskılı)	4.011.679	2.886.551	3.361.461
600631	Diğer örme mensucat (sentetik liften)	1.264.770	2.677.542	1.227.307
600632	Diğer örme mensucat (sentetik liften, boyanmış)	31.771.053	25.867.049	17.406.370
600633	Diğer örme mensucat (sentetik liften, farklı renkteki iplikten)	1.672.479	1.492.199	1.407.601
600634	Diğer örme mensucat (sentetik liften, baskılı)	3.575.106	6.180.021	5.000.645
630312	Perde ve iç stor, perde ve yatak farbalaları [(sentetik lifden (örme))]	88.356	130.785	311.109
630319	Perde ve iç stor, perde ve yatak farbalaları [(dokunur diğer maddelerden (örme))]	67.428	28.676	13.096
630391	Perde ve iç stor, perde ve yatak farbalaları [(pamuktan (diğer hallerde))]	196.315	228.611	225.293
630392	Perde, iç stor, perde ve yatak farbalaları [(sentetik lifden (diğer hallerde))]	12.174.281	17.632.447	13.295.653
630399	Perde, iç stor, perde ve yatak farbalaları [(dokunur diğer maddeden (diğer hallerde))]	162.131	887.857	446.062
Yıl toplamı:		64.676.351	70.934.754	52.227.587
	TÜLLER VE DANTELALAR			
580410	Tüller (diğer file mensucat)	18.724.593	16.542.625	16.373.146
580421	Makinede yapılmış dantelalar; sentetik-suni lifden	3.287.506	6.666.774	4.079.484
580429	Makinede yapılmış dantelalar; diğer maddeden	5.620.205	9.413.297	4.289.855

580430	Dantela; el işi, dokunmuş/örme hariç	2.516	2.736	3.678
Yıl toplamı:		27.634.820	32.625.432	24.746.163
	BATTANİYELER			
630110	Battaniye(elektrikli)		140	46.958
630120	Battaniye (yün/ince kıldan) (elektrili hariç)	10.234	50.909	177.766
630130	Battaniye (pamuktan) elektrili hariç	846.545	892.286	438.550
630140	Battaniye ve diz battaniyesi (sentetik lifden) elektrikli hariç	175.273	300.329	274.385
630190	Diğer battaniye ve diz battaniyeleri elektrikli hariç	361.598	592.747	193.146
Yıl toplamı:		1.393.650	1.836.411	1.130.805
	YATAK, YORGAN, UYKU TULUMLARI			
940430	Uyku tulumları	1.851	39.919	11.151
940490	Şilte, yorgan, yastık, puf, diz-ayak örtüleri, minderler vb.	1.543.831	3.841.257	1.622.445
Yıl toplamı:		1.545.682	3.881.176	1.633.596
	MASA ÖRTÜLERİ			
630240	Masa örtüleri (örme)	67.271	64.614	275.408
630251	Masa örtüleri [pamuktan (diğer hallerde)]	1.020.787	1.038.697	293.136
630253	Masa örtüleri [sentetik/suni elyaftan (diğer hallerde)]	1.873.704	1.008.691	792.979
630259	Masa örtüleri [dokunabilir diğer maddeden (diğer hallerde)]	245.231	266.815	243.018
Yıl toplamı:		3.206.993	2.378.817	1.604.541
	ELİŞİ DUVAR HALILARI			
580500	Duvar halısı; el dokuması/iğne işlemesi		13.853	
Yıl toplamı:			13.853	
GENEL TOPLAM		387.020.550	398.647.790	308.188.802

KAYNAKLAR

1. Vikipedi
2. T.C Ekonomi Bakanlığı
3. ITC Trademap*
4. Türkiye İstatistik Kurumu
5. www.rusyaofisi.com

*ITC calculations based on [Federal Customs Service of Russia](http://www.federalcustoms.gov) statistics since January, 2014.

ITC calculations based on [UN COMTRADE](http://www.uncomtrade.org) statistics until January, 2014